

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET.

Stockholm, Gernands Boktr.-Aktieo.

N:r 47 (153)

Fredagen den 21 november 1890.

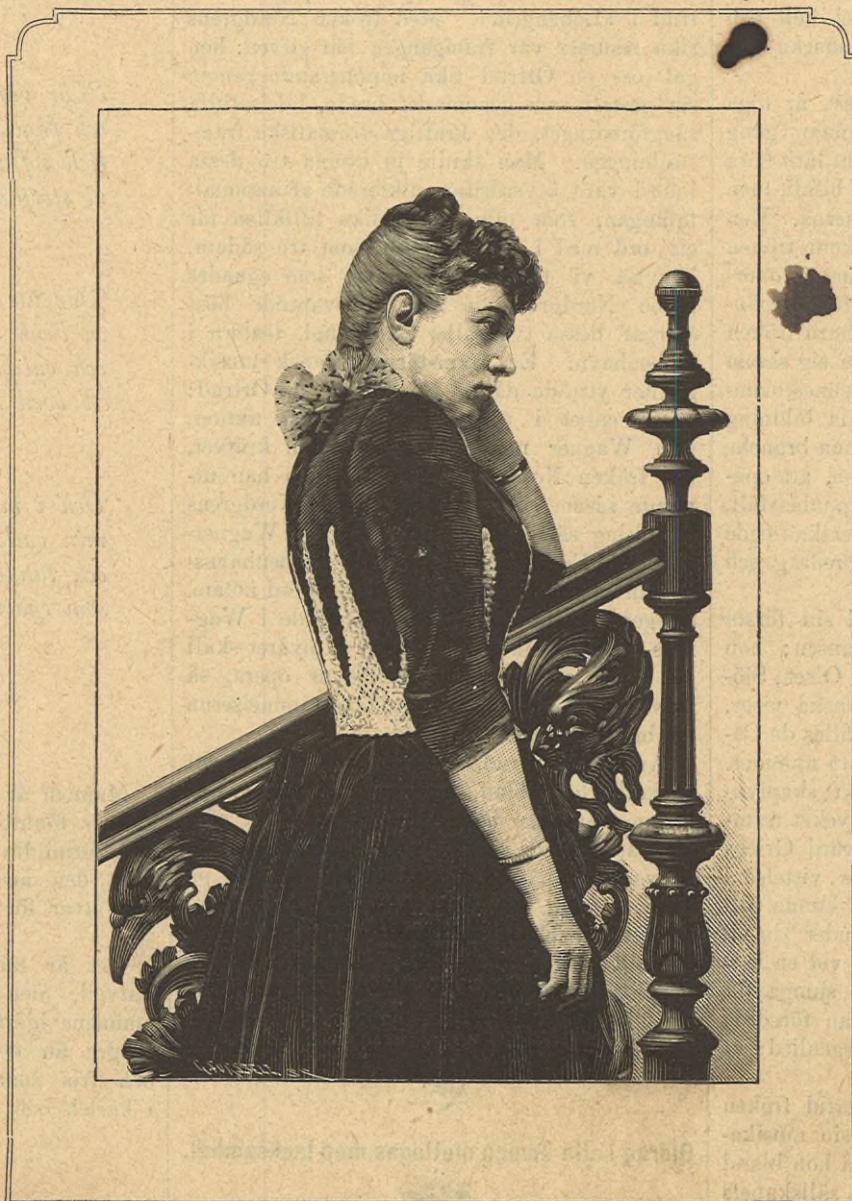
3:dje årg.

<p>Annonspris: 35 öre pr petitrad (10 stafvelser). För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre. Utländska annonser 70 öre pr petitrad</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 kr. för kvartalet, med Iduns- Mode- och Mönstertidning 1 kr. 65 öre; postarvodet inberäknadt</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 9-10 Alim Telef 6147</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgiri fredag. Lösnummerpris: 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Byrå: Hamngatan 16, 2½ tr. (midt för Kungsträdgården.) Prenumeration sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktionen.</p>
---	---	--	--	--

Ellen Nordgren.

Ni klaga så ofta öf-
ver vår tids brist
på röster och pa-
rera samt' digt gärna med
rikedom på sångare
och sångerskor hos en
tid, som redan förgått.
Denna brist, i och för
sig utan tvifvel beklag-
lig, låter lätt nog för-
klara sig. Konstsången
har blifvit mera interna-
tionell, den har afsätt-
ning på hela världsmark-
naden. Och den saknar
ingalunda efterfrågan.
Stora, väl utbildade rö-
ster behöfver man öfver-
allt. Anspråken ha vuxit
oerhördt sedan den tid,
då artisterna instruerade
komponisten, då sån-
garne voro musikaliska
akrobater, hvilkas kon-
ster måste anbringas i
hvarje stycke de sjöngo.
På denna konstens ut-
veckling ha både konst-
närer och komponister
vunnit.

Att en liten nation,
sådan som vår, under
sådana förhållanden har
svårt att behålla, hvad
den har, ligger i sakens
natur. Och nu håller
åter en af våra mest be-
gåfvade sångerskor, frö-
ken *Ellen Nordgren*, på
att gå ifrån oss. Frö-
ken N. har i dessa da-
gar utbytt konstnärin-

nans lager mot brudens
myrten. Det är dock ej
äktenskapet, som här, så-
som ofta plägar ske, gör
intrång på konstens om-
råde. Om ryktet säger
sannt, skall fröken N. i
början af nästa år uppträ-
da på Köbenhavns teater.
Och är hon väl i Köben-
havn — hvad återstår då?
Ett steg blott och sänger-
skan har framför sig
hela kontinenten, som
fått från oss så många
naturfriska, ungdomliga
röster, och som i utbyte
gifvit oss — ja, nog
sagdt» som Daniel Hejre
säger.

Kanske misstaga vi
oss; kanske få vi en dag
se fröken Nordgren, d.
v. s. fru Gulbranson, på
vår lyriska scen. Det
är ju ej förmätet att
vänta, icke alltför egois-
tiskt att hoppas.

I alla händelser står
det faktum kvar, att frö-
ken Nordgrens begåfning
skulle fullt ut berättiga
till framgång äfven på
en större scen. Följer
man den mera populära
än praktiskt riktiga in-
delningen af rösterna i
stora och vackra, skall
man finna, att fröken
Nordgrens mezzosopran
har den stora röstens me-
tall och kraft, dess bredd

Naturen själf oss gifver denna lära:
Allt slute sig tillsammans, stort som smått.

Man skall på jorden jordens börda bära,
Man verka skall och ej betrakta blott.
FRED. PALUDAN-MÜLLER.

och fyllighet, men på samma gång den vackra röstens eleganta smidighet, dess uttrycksfullhet, dess omfång, dess förmåga att kunna föra fram t. ex. en verkligt vacker bunden fras.

Så mycket ger icke naturen ensam, men den har varit mycket frikostig mot fröken N. Redan då hon växte upp i sitt hem i Stockholm, där hennes fader ännu är verksam i en sockerbruksaffär, visade sig utpräglad begåfning och intresse för musik. Lyckligtvis blefvo de tillvaratagna, och 1880 gjorde fröken N. sitt inträde vid Musikaliska akademien konservatorium. Den unga sängerskan beträdde genast den väg, dit hennes ovanliga anlag pekade: hon studerade solosång. Men kontinenten och musiklifvet därute vidgade sängerskans vyer och drogo henne dit. Hösten 1883 begaf hon sig till Paris och började studera för fru Marchesi.

Dessa studier för fru Marchesi och sedermera för fru Kenneth ha tvifvelsutan högst väsentligt bidragit till utbildningen af fröken N:s stämma, och särskildt torde det vara härifrån hon fått sina starka, fylliga och vackra höjdtöner, så ovanliga hos röster, hvilka altkaraktär. Måhända har det just varit under detta utbildningsarbete, som rösten börjat öfvergå från alt till mezzosopran; vinsten på höjdtönerna blef dock ej alldeles utan inverkan på det lägsta registret, som ej helt och hållet kunnat följa med röstens starka och vackra utveckling i öfrigt.

Här hemma hörde vi under dessa år föga af fröken Nordgren. En och annan gång meddelade Paristidningarna, att hon låtit höra sig på privata soaréer, alltid med bifall, men därvid stannade också underrättelserna. Men en vacker dag på hösten 1886 kom fröken N. tillbaka till Stockholm, och den 5 oktober samma år trädde hon fram för allmänheten såsom konsertsängerska. Ehuru fröken N. vid detta tillfälle visst lät höra sig såsom vis- och romanssängerska — och hennes ovanliga röstmedel, begåfning och goda bildning göra henne framstående äfven i denna branche — tycktes dock alla vara ense om, att operan var sängerskans rätta verksamhetsfält, och kritiken konstaterade, att sängerskan egde ett ovanligt färgrikt dramatiskt föredrag och en känslig uppfattning.

Fröken Nordgren höll sig vid sitt första uppträdande till visan och romansen; hon föredrog sålunda sänger af Grieg, Olsen, Sjögren samt åtskilliga moderna franska visor, af hvilka Délibes bekanta »Les filles de Cadix» blifvit ett af sängerskans bästa nummer. Ehuru af öfvervägande dramatiskt skaplyne är fröken Nordgren äfven en mycket framstående romanssängerska, och Edvard Griegs loford, afgifna under fröken N:s vistelse i Danmark 1888, torde i detta fall kunna tillmätas ojämfaktig vikt. Det var under sin vistelse i Danmark som fröken N. vid en hofkonsert å Fredensborgs slott fick sjunga för tyske kejsaren, hvarvid sängerskan föredrog en sedermera utgifven sång: »Wiegenlied» af Hans Harthan.

Vid denna period hade emellertid fröken N. betydligt vidgat området för sin musikaliska verksamhet. Redan 1887, då hon bland annat biträdde vid Filharmoniska sällskapet

och Cäciliaföreningens konserter, hade hon tagit fatt på större och allvarligare uppgifter (solopartiet i Gades »Korsfararne» och »Liber scriptus» ur Verdis Requiem). Hon började allt mera närma sig den dramatiska musiken och upptog på sin repertoar flere moderna och klassiska operaarier. Vi erinra särskildt om den stora arian ur Massenets opera L'Hérodiade, där fröken Nordgrens liffulla föredrag firade en liten triumf och gjorde den eljes något träaktiga kompositionen njutbar, ja, nästan intressant.

Det dröjde dock någon tid, innan sängerskan lät höra sig från scenen. Efter en konsertturné i Norge 1888, där fröken N. skördade entusiastiskt bifall, återkom hon i slutet af året till den svenska hufvudstaden, och den 10 januari 1889 uppträdde hon för första gången på scenen, återgifvande prinsessan Amneris i Verdis opera »Aida». Äfven i dessa ovanligt debutrika tider framstår detta fröken Nordgrens första uppträdande såsom synnerligen vackert och lofvande.

Vid ett senare återgifvande af rollen har också sängerskan visat, att hon förstätt fullkomna och utvecklade mycket af det, som vid ett första uppträdande af debutantens ovana och rädsla sköts undan. På våren samma år grep sig fröken N. an med en vokalt och dramatiskt ännu mer betydande uppgift: Ortrud i »Lohengrin». Med fröken Nordgrens rika resurser var framgången här gifven: hon gaf oss en Ortrud lika imponerande genom sin gestalt som genom det breda, lidelsefulla sångföredraget, den kraftiga dramatiska framställningen. Man skulle ju kunna tro dessa loford vara öfverdrifna, dikterade af nationalfäfan, som ofta vid dylika tillfällen får ett ord med i laget. Dem, som tro sådant, hänvisa vi till de omdömen, som egnades Ellen Nordgren, då hon innevarande höst återgaf dessa två roller på Kungl. teatern i Köbenhavn. En framstående dansk musikkritiker yttrade då på tal om hennes Ortrud: »Den enhet i vokal och dramatisk aktion, som Wagner mer än någon annan kräfvat, har fröken Nordgren medfödd», och han uttalade såsom sin åsikt, att fröken Nordgrens begåfning särskildt lämpade sig för Wagnerpartier. Fröken Nordgren och Köbenhavnsoperan synas ha tagit denna vink ad notam. Sängerskans tredje roll blir Brünhilde i Wagners »Die Walküre», hvilken på nyåret skall gå öfver scenen på Köbenhavns opera, så fram ej de en gång gjorda bestämmelserna nu bli förändrade.

Amneris, Ortrud, Brünhilde — det är ett vackert klöfverblad, förvärfvad under två år af en börjande bana såsom dramatisk sängerska. Hvad skall icke då fortsättningen blifva? Finnas icke stora skäl för det på samma gång vemodiga och glädjande antagandet, att Ellen Nordgrens konst skall kallas till större och mera vexlande verksamhetsfält än förhållandena här hemma förmå erbjuda den?

H. L. Victorin.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Idyll.

*Jag önskade jag vor' kaptan —
en pensionerad gammal björn —
och hade mig en stuga se'n,
där det var fint i alla hörn.*

*En hustru skulle ock jag ha —
en liten finhyllt, smidig en,
som hjälpte mig att bördan dra
och var i lust och nöd min vän.*

*När vintern kom med snö och storm,
vi höllo skymning med hvarann —
jag, i min gamla uniform,
var världens lyckligaste man.*

*Tv mot mitt bröst låg hennes kind,
och i ett ögonpar jag såg,
hvars blick var mild som sommarvind
och lika klar som bäckens våg...*

*När våren kom med lind i blom
och fågelsång i hult och snår,
fick soffan i mitt rum stå tom:
vi strejkade för sol och vår.*

*Där ute under lindens tak
en bänk af eke skulle stå
och enligt herr kaptanens smak
ett bord med punschkaraffen på.*

*Och i mitt knä i ljus musslin
min vackra lilla hustru satt
och tände pipan med en min,
som egarn narrade till skratt.*

Daniel Fallström.

Mannen är styrkan, kviunan är skönheten; han är fönuftet, som herskar, hon är visheten, som förmildrar; den ena kan ej ega bestånd utan den andra, därför har Herren skapat dem hvar för sig till ett gemensamt mål.

Vedas.

Det är mannens ära att vara kvinnans hufvud, men det är kvinnans ära att vara mannens hjärta, och den ena bördan är icke tyngre än den andra, utan båda äro lätta och fria som hjärtats glädje, när de bäras i kärlek och gudsfruktan.

I. Fibiger.

Ämbetet att vara husmoder.*

AF

Helena Nyblom.

Hi ha lyckligtvis kommit så långt, att de flesta af oss inse det stora missbruk, som under årtusenden herskat i mänskligheten, i det att så många värdefulla, fruktbarande anlag legat oanvända på kvinnosidan. Man har icke råd numera att låta alla de krafter gå förlorade, som kvinnorna kunna erbjuda till det stora samarbetet.

De flesta tänkande och förnuftiga människor äro numera ense om, att så snart en kvinna har en särskild begåfning och därtill lust och energi att utveckla denna begåfning, är det icke endast hennes rättighet att försöka det, utan samhället måste vara henne tacksamt för det plus, hvarmed hon vill medverka till detta samhälles utveckling.

Mot dem, som ännu verkligen på allvar vilja förneka kvinnans rättighet att egna sig åt ett särskildt studium och själfständig verksamhet, tyckes mig, att ett enda af Stuart Mill's bevis för kvinnans rättighet är nog till att göra dem svarslösa. Han säger på ett ställe, att, för att bevisa det rätta i att männen framdeles skola behålla sina gamla privilegier, måste man först kunna bevisa, att till och med de dummaste och obetydligaste män kunna sköta ett ämbete bättre än de klokaste och mest begåfvade kvinnor.

Kan detta icke bevisas, följer af sig själf att mänskligheten skulle tjänas bättre genom att utbyta de misslyckade, manliga individer, som ofullkomligt eller dåligt fylla sitt värf, mot duktiga kvinnor, som till belåtenhet skulle uppfylla de fordringar, man ställer på dem.

Att en person, man eller kvinna, som inom sig känner förmåga och lust att utveckla vissa gåfvor, som naturen har gifvit henne, för att därigenom uppnå en själfständig ställning i samhället, att hon också försöker det, förefaller en så naturligt, att man nästan måste göra en ansträngning för att sätta sig in i den föreställningen, att detta naturliga och förnuftiga skulle förefalla någon såsom oförnuftigt eller förmätet; om täfningen är tillgänglig för alla, skall resultatet bäst visa, hvilka segervinnarne skola blifva, och de skulle aldrig komma endast på den ena sidan af mänskligheten.

När de förutsättningar, som samhället uppställer för de olika individerna, från början blifva de samma: likartade grundstudier, med samma rättigheter som mål, då blir det naturen, som kommer att afgöra, huruvida kvinnorna på de olika områdena kunna kappas med männen.

Naturen har, en gång för alla, lagt större hinder i vägen för kvinnan. Så länge hon är ensam och fri, finns det ingenting, som skulle kunna hindra henne i att utveckla alla sina egenskaper med samma energi och till samma höjd, — kanske på ett annat sätt än männen. Men en kvinna, som blir hustru och mor, skall aldrig med samma lätthet kunna sköta ett an-

* Denna uppsats har för ett par, tre år sedan varit offentliggjord på danska språket i en föga spridd, numera upphörd tidskrift. Den är emellertid alltför god och innehåller alltför många tankvärda sanningar för att ej förtjäna att komma till en större läsekrets. Och då vi nu med den framstående författarinns medgifvande här införa uppsatsen i svensk dräkt, äro vi öfvertygade om, att den skall med intresse mottagas af alla våra talrika läsarinor.

Red.

svarsfullt ämbete som en gift man, därtill är hennes husmoderliga ämbete för stort. Hvad hon än, innan sitt giftermål, sysselsatt sig med, skall ju alltid komma att bli henne själf, hennes man och barn till nytta, och med energi skall hon också i sitt nya ämbete kunna vidmakthålla och göra framsteg i sitt föregående lifs arbete och studier, men hon skall aldrig kunna sköta ett ämbete, som helt upptar hennes tid, såsom fallet är med de fleste män, utan att hennes hem och barn i hög grad skulle komma att lida därpå. Hon har då valet emellan att helt egna sig åt den verksamhet, hon har börjat, eller att uppgifva eller dela den, om hon gifter sig.

Man har ju ofta sett gifta skådespelerskor, målarinnor och författarinor, som delat sig mellan hemmet och en annan verksamhet, men det finns många andra tillfällen, som icke tillåta en sådan delning, utan där det speciella ämbetet utanför hemmet kräver en människas hela tid.

Framtiden skall visa, hur den kommer att lösa dessa för oss ännu svåra och stridande spörsmål.

Såsom sakerna nu stå, öfvertager en kvinna ett nytt ämbete genom att gifta sig. Hufvudsaken för henne blir då att vara husmoder.

Denna titel af »husmoder» har börjat råka i misskredit. Man säger ofta om en ung flicka, som gift sig:

»Ja, förr i världen hade hon de och de talangerna, och kunde det och det; nu går hon alldeles upp i att vara husmor!»

Om de kvinnor, som gifta sig, verkligen ville gå upp i att vara husmödrar, skulle de icke förlora någon förmåga eller talang de förr haft; — de skulle förstå, att alla talanger, all begåfning, alla studier, — ju mer, dess bättre, — behövas för att bli en god och klok husmor, för att bli den styrande regentinnan i en stat i staten, men dess värre fäster man vid benämningen »husmor» snarare föreställningen om en köksa, som delar sig mellan en smör- och en såpfiarding, än ett väsen, som är satt till att skapa arbetsamhet och lycka i ett själfständigt organiseradt helt.

Hemmet är en värld för sig, och det representerar i smått allt, som försiggår i den stora världen utanför.

Det finns egentligen ingen förmåga, hvaraf icke husmodern kan ha användning, och ingen förmåga, hon icke skulle försöka bibringa sig.

Man har ofta sagt, att, för att herska, måste man kunna tjäna. Alldeles riktigt! — För att kunna vara rättvis i allt, som man fordrar af andra, och för att vara tacksam för de tjänster, som bevisas en, måste man själf ha försökt, hvilken tid och hvilka krafter, som fordras till det arbete man pålägger andra, men det fordras icke, att man oupphörligt skall gå och göra alla detaljer själf.

Arbetets fördelning är lika nödvändig i hushållet som i staten.

En hel mängd husmödrar ha den föreställningen eller den vanan att oupphörligt sysselsätta sig med allt, som tillfälligtvis kommer i deras väg, och att därpå släppa det, om de händelsevis få ögonen på något nytt. Därpå få de själfva detta oroliga, utslitna, som så tidigt tar glädjen ifrån dem, och de göra just icke heller andra glada.

En tjänare intresserar sig mest för ett arbete, som är honom betrod, och som han i lugn får fullända och så slutligen får sitt tack för, men han blir hvarken en duktig eller pålitlig medarbetare genom att beständigt afbrytas eller vara under uppsikt.

Om hvar och en i ett hushåll hade sitt be-

stämda arbete på gifven tid, skulle en sådan mängd tid och krafter inbesparas, att de husliga sysslorna blefve till hvad de skulle vara: medlen, icke målet för tillvaron.

Jag talar om husmödrar af medelklassen, som utan stora inkomster dock icke lefva i nöd, och till följd därpå i ett öfveransträngt dagsarbete.

Naturligtvis är ämbetet att vara husmoder underkastadt samma vanskligheter, möjligheter och kriser som alla andra ämbeten, som ingen kan uppräknas och uttömma i deras skiftande mångfald i någon diskussion. Jag vill blott framhålla de vanliga, normala förhållandena, då en husmor är tvungen att tänka på sitt hushåll, men kan skaffa hjälp till arbetet, såsom de flesta husmödrar af medelklassen i Europa äro ställda.

Det är icke min mening att tala om äktenskapet. Man vet, att människorna genomgående ha en stor talang att taga miste i valet af äkta makar; och frågan om hur äktenskapet skall kunna bli uttrycket för två personers innerliga och välsignelsebringande samlif, är ett ämne, som fordrar en mycket vidlyftig och grundlig granskning, och hvars lösning det oaktadt skall bli lika svårt att finna, som det öfver hufvud taget är svårt att i lifvet realisera idealen.

Jag talar därför hvarken om olyckliga eller lyckliga äktenskap. De första med sina förfärliga konflikter och motgångar skulle föra allt för långt bort från mitt egentliga ämne, och om jag ville skildra ett lyckligt äktenskap! — Ja, har egentligen någon sett ett lyckligt äktenskap i ordets hela betydelse? En verklig realisering af den största kärlek mellan två personer, som i allt äro skapade för att lyckliggöra och utveckla hvarandra?

Jag vill nu endast tala om ämbetet att vara husmoder, utan att taga hänsyn till alla de mer eller mindre svåra och invecklade själsförhållanden, hvori alla husmödrar liksom alla människor lefva. Men jag vill då påstå, att en husmoders verksamhet är för en kvinna den lyckligaste verksamhet.

Den är den lyckligaste därför, att den innehåller de flesta möjligheter till en kvinnas hela utveckling.

Det är mycket vanligt, att höra kvinnor beklaga sig öfver, att deras husliga arbete är ett så materiellt arbete, som i längden gör dem slöa och trötta och småningom likgiltiga för andliga sysselsättningar, men orsaken härtill är icke, att arbetet är materiellt, utan att det uppfattas på ett materiellt sätt.

All mänskligt arbete har en yttre form och behöfver ett material för att uttrycka sig, men en husmoder har i sitt arbete det mest omfattande material till sitt förfogande; — hon har lifvet själf i hela dess omvexling.

När man vet, hur många andliga resultat ett synbart materiellt arbete kan ha, borde man icke nedsätta det materiella arbetets värde.

Man vet, hur mycket lyckligare de människor äro, som få ordentlig mat, när de äro hungriga, en väl bäddad säng att ligga i, när de äro trötta, som lefva i renlighet och med en bestämd indelning af tiden, i hela det välgörande tillstånd, som består i att icke plågas eller hindras af yttre ting.

Det är en husmoders uppgift att för flere eller färre skapa en sådan tillvaro, alltså lägga grunden till, att en del människor gå gladare, lyckligare och friskare till sitt arbete, — hon själf inberäknad.

När man en tid har lefvat på hotell eller, ännu värre, har sett, hur ett oordentligt, oroligt hem kan förstöra och förslappa all handlings-

kraft, ser man, hvilken stor betydelse ett välstyrdt hem har.

Ja, ett hem! De flesta veta nog, att det är en god sak, men de glömma, att den, som hufvudsakligen skapar ett hem, är husmodern, och att därför hennes ämbete är ett välsignadt ämbete.

Allt, som kan lätta, förbättra, försköna tillvaron för hennes omgivning, bör därför vara henne kärt, och till allt arbete, som hennes hushåll bjuder henne, bör hon gå så lätt och lycklig, som den går, hvilken vet, att hon gör ett nyttigt arbete.

(Forts.)

Ett mål.

Skiss af *Elena*

Studentska! Ja, där låg den nyss eröfrade hvita sammetsbaretten, målet för årslång sträfvan. I hennes öron ljödo ännu de entusiastiska hurraropen, skålarne, talen för kvinnorna, för sanning, för framåtskridande. Unga tankar och varma ord! Hon strök handen öfver pannan. Tusen skiftande intryck jagade hvarandra som i feberyrsel. När hon slöt ögonen, såg hon ett haf af ansikten, som böljade omkring henne, vänner och främlingar i brokig massa. Åh, det var skönt att äntligen få vara ensam, att ostörd söka få reda på sig själf, sina egna, innersta känslor.

Hon lutade sig ut genom det öppna fönstret. Milda fläktar smekte hennes panna och kinder, vårens ljusa natt hvilade öfver jorden. Det blef så stilla inom henne.

Hvar hade den svindlande känslan af hänförelse och entusiasmen tagit vägen? Alla de stolta, starka tankar, som dagen väckte till lif, svunno bort, och en känsla af tomhet och vemod smög sig öfver henne. Hvad var målet, som hon hunnit fram till? Från den hvita sammetsbaretten i hennes knä gick blicken drömmande ut i den ljusa vårnatten.

Ett minne från en svunnen sommar kämpade sig fram i hennes själ. En midsommarafton nere på floden; de voro många unga, som tillsammans skulle hålla midnattsvaka i båten. Stojet och glammet tystnade efter hand, och de allvarsamma tankarne funno ord i nattens stillhet.

Hon satt tyst och lyssnade, samlande de hvita neckrosorna, medan båten gled sakta framåt. Han, som satt bredvid henne, hade talat länge och varmt om, huru han tänkte sig en sann, stark och god kvinna. Hon vågade icke se på honom, hon tyckte, det var, som om han hade talat endast till henne, som om han sade henne, hvad hon skulle kunna blifva, som om han tecknade hennes lif i varma, klara färger.

Hon hörde endast otydligt det meningsutbyte, som sedan följde. Hans ord fyllde hela hennes själ, hennes egen synvidd vidgade sig. Den gamla sägen, att på midsommarnatten kan man i en syn få se, huru ens lif skall gestaltas sig, tycktes henne blifva till verklighet.

Med en sorts underlig klarsynthet tyckte hon sig se in i framtiden, och hennes hjärta klappade våldsamt. Men ett viste hon, att den bild, han nyss tecknat, var ej blott det drömda idealets, det var känslan af, att idealet kunde förverkligas, som drifvit honom till att tala, och det var denna hans tro, som gjorde henne stark.

Det var det första, ljusa minnet. Så dök ett annat upp, blandadt med vemod. Han gick före henne på den nästan öfvervuxna skogsstigen. Solskenet silade in genom löfverket och lekte i dagrar och skuggor öfver den smärta, smidiga gestalten. Varsamt böjde han undan de långa grenarne, så hon kunde passera utan hinder. De gingo båda tysta, de visste väl, att det var sista gången på länge, länge, som de skulle råkas, men ingen vågade först tala om att säga farväl.

På den gamla mossiga bänken nere vid ån satte de sig ned, och för första gången talade han med henne om sin mor. Sedan sutto de åter tysta, floden flöt stilla fram vid deras fötter, trädens skuggor föllo så långa, och långt bort ifrån kom bruset från vattenfallet.

Den stunden skulle hon aldrig glömma, den brände sig för alltid fast i hennes minne. — Han reste sig upp och tog farväl, som om de skulle råkas snart igen, men de visste båda, att det skulle dröja länge, länge.

Sedan hade hon sökt vara modig och stark. Hon hade arbetat och kämpat med ett mål för ögonen, ett mål, som stod mycket högre, än det hon i dag vunnit, och som man nyss hyllade henne för. Därför var denna hyllning så innehållslös för henne. Åh, hvad ville hon med ära och utmärkelse, hon ville blott ett enda litet ord, som sade, att hon ej behöfde tvifla på honom, och att han följde henne med tankarne, och att han förstod, att hon arbetade på att blifva den kvinna, han en gång tecknat i glödande hänförande ord.

Hon lutade ansiktet i händerna och drömde. —

Då kom det, först så mildt och sakta där nerifrån, och sedan allt starkare och starkare en ström af vällyd. Klar och ren steg studentsången upp till henne, och hon kände hvarje ton, hvarje ord, hon hade läst dem en lycklig sommar:

»Gjemmer du Önsker dybt i din Sjæl,
Saa lad dem mod Himlen hæves;
Naar Stjernerne falde, daa ved du det vel —
Da ønsker man ikke forgyæves.
Se ud, se ud!
Si Natten funkler med Stjernesked.

Önske ikke tilbage den Tid, der for hen,
Og Sommerens falmende Blommer,
Önske kun at de rødeste Roser igjen
Maa blomstre næste Skjærsommer.
Se ud, se ud!
Si Natten funkler med Stjernesked!»

Den sista tonen dog bort. Ja, nu visste hon, hvad hon hade att hoppas på, hon visste, att hon icke arbetade förgäfvets, hon visste ju nu, att »de rødeste Roser igjen» skulle »blomstre næste Skjærsommer».

Hon grät så, som en ung kvinna kan gråta af lycka. En klar tår glänste i baretts hvita sammet, där den bortglömd fallit till golvet.

Iduns julklapps-bazar.

(Forts.)

XXVI. **Symaskinsväska.** Vid maskinsöm såväl som vid all annan söm, blir en massa trådar och smälappar, som skräpa på bord och golf. Det är därför alltid lämpligt att hafva något gömsle för dessa nära till hands. Därtill tjänar nämnda väska, och kan den göras sålunda: Tag en pappbit ungefär 32 cm lång och 22 cm bred med afrundade hörn nedåt; kläd öfver den med linneväf eller säckväf. Klipp ett lika långt och något bredare stycke af samma tyg, förse det med broderi i korsstyggn eller stjälkstyggn, kasta det där-efter intill pappet med några små veck i nedra

kanten, dölj kastningen med ett veckadt band i samma färg som broderiet. Fäst sedan band eller snodder i väskans båda öfre hörn att med dessa fastbinda väskan i järnstället å en trampmaskin. Skulle öfvertyget bli väl vidt, bör en dragsko anbringas 3 cm från öfre kanten.

E. N.

*

XXVII. **Trashorn.** Detta har samma ändamål som symaskinsväskan och göres vanligen af trä. Men man kan äfven förfärdiga det själf af papp och tyg. Bottnen klippes 5 eller 6-sidig 14 cm i diameter, vidare lika många sidor, nedtill lika breda med en af bottenens sidor, upptill ungefär $1\frac{1}{2}$ gång till så stora. Bottnen samt sidorna öfverklädas hvar för sig med grå linneväf försedd med röda broderier utvändigt samt rödt tvills invändigt eller annat passande tyg, t. ex. brokig gardinsits samt kastas därefter tillsammans Öfverkanten och skarvarne kunna prydas med veckade band.

E. N.

*

XXVIII. **Tidningshållare i form af sköldar.** Två sköldar utklippas af papp, den ena något större än den andra. Båda öfverklädas med kläde, plysch eller grå linneväf. På den mindre skölden, som sättes ytterst, anbringas broderi af silke, sniljer och guldtråd. Sköldarne hopfästas i nedre snibbarne. Vill man ge mer stöd åt tidningarna, fastsys smala kilar mellan sköldarnes nedre kanter. Rundt kanterna sättas silkesnodder, som äfven sammanhålla dem upptill och bilda öglor att hänga dem uti.

E. N.

*

XXIX. **Nagel och tandborsthållare.** Af papp tillskåres en lämplig fason, 20 cm lång och cirka 15 cm bred, något afsmalnad på midten, samt hörnen afrundade. Denna beklädes på ena sidan med brunt gutta-perkatyg. Uptill sys ett monogram. Därnedom fästes med några stygn af kulört silke en remsa, $1\frac{1}{2}$ cm bred, likaledes af gutta-perkatyget, kantad med bruna ylleband, till så många utstående små afdelningar man har borstar. Nedom denna prydes med liten söm af stjälkstyggn t. ex. ett par borstar korsande hvarandra och en halfbåge af blommor under dem. Podras med domestik. Bruna ylleband veckas i täta motveck och fastsys i kanten. En liten ögla att hänga upp den uti och man har en liten billig julklapp, lämplig åt ungherre.

H-na.

*

XXX. **Lamphatt.** Af en aflång och en rund pappfigur sammansättes på vanligt sätt en lamphatt. Hamburgergarn i tre nyanser mossgrönt fastsys i små tofsar kring pappen, sedan uppkammarnas garnet att det hela blir som en liten mossstufva. Öfvanpå prydes den af en stående stork och en liggande storkunge. Men hura beskrifva dessa? Af tämligen grof ståltråd böjes en figur till hufvud, hals och bål så ståtligt som möjligt, vid denna fästes 2 långa ben, hvilka viaras med rött yllegarn. Hals och hufvud viaras med hvitt sifergarn i bästa möjliga fason. Ögonen betecknas med 2 svarta stråpärlor, och näbben göres ganska lång af en klufven tändsticka, färgad svart i bläck eller dylikt. Uppkammade tofsar af svart och hvitt sefvergarn placeras till vingar och stjärt. Litet fantasi och storken står där så rak och ståtlig. Ungen göres efter samma idé, utan ben förstas och mindre. Sedan dessa fästats, kan man sätta något färgad mossa omkring dem. Hatten beklädes invändigt med moaré-papper.

H-na.

*

XXXI. **Skål af kokosnötskal.** Skalet af en kokosnöt afsågas jämnt och vackert till önskad höjd. Den större delen putsas noga, först med en grof fil, sedan en finare och slutligen med sandpapper, så att ytan blir riktigt fin. Sedan snidas med vanligt träsniderijärn en hård kring kanten och ett stjärnmönster i hvardera af de 3 fält man finner på skalet. Hos en guldsmed beställes en fot i form af en lejonstass eller annan treflig fason, helst af silfver. Äfven kan man sätta silfverbeslag kring kanten. På detta enkla sätt erhålles en ovanlig och treflig prydnadsartikel.

H-na.

*

XXXII. **Blomsterställning.** Denna består af 3 sidoväggar, hvilka utgöres af 10 cm breda och 24 cm höga pappskifvor, som fästas med små för-

gylda stift vid en en 2 cm tjock träskifva och fastknytas sedan med hvarandra med smala sidenband, 2 cm från öfre randen. Pappskifvorna prydas med någon liten enkel målning af blomsterranka e. d. I öfre hörnen fästas buketter af pressade blommor, gräs, ax o. s. v. Dessa anbringas hängande nedåt samt upptill fästes en knapp af en förgylld frökapsel af vallmo. Vill man sedan i ställningen anbringa lefvande blommor, måste man förse den med en insats af porslin eller bleck i den form, som ställningen har. Ser mycket prydlig och treflig ut.

Ina.

XXXIII. **Finare arbetskorg.** Man tager en fyrkant, 38 cm stor, af grön, flätad säf. Hörnen böjas först uppåt, sedan utåt, hvarefter man syr tillsammans dessa 28 cm högt. Därefter tages en 14 cm lång bäge (äfvén af flätad säf) och fästes fast vid de två motsatta hörnen. Korgen fodras sedan med röd atlas invändigt. På yttersidorna af de fyra hörnen fastsys trekantiga plyschstycken, (helst blå) som äro 18 cm i sidohöjd och 24 cm nedre bredd; dessa få dock ej fastsys alldeles upp i kanten, utan lemnas 1 à 2 cm af säfven, som först bronseras. Plyschstyckena prydas med ett lätt broderi, innan man sätter dem på korgen. Bågen omlindas med en blå plyschremsa. Rosetter af blå atlasband pryda den nätta arbetskorgen för öfrigt.

Ina.

XXXIV. **Tofflor.** Af bottengarn virkas med s. k. toffelvirkning en fyrkantig bit (30 cm åt herre och 25 cm åt dam) som vikes dubbel, så att tvärsidorna mötas, hvarefter dessa hopvirkas. Arbetet bildar då liksom en bred, grund påse. I kanten uppomkring virkas ett hvarf, bestående af en luftmaska och en stolpe och ofvanför detta virkas en liten udd. Ett kautschukband drages genom hålhvarvet och toffeln är färdig. Kan sedan prydas med en rosett.

Teff.

XXXV. **Väska för handskar.** Af papp göres en 30 cm bred och 35 cm lång fyrkant. På ena sidan påspännes juteväf, på den andra foder. Sedan broderas på 4 kvadratformiga juteväfslappar monogram i midten och en smal bård kring kanten. Dessa fodras och fastsys på den klädda pappen. I kanterna fastsys en kordong eller veckadt band. Om man vill hafva flere rum, tages större papp. Hänges på väggen i tamburen och när hvar och en har sitt rum med namn, behöfver ingen söka efter sina handskar.

H-na.

(Forts.)

Revolution i klädtvätten.

Bref till Idun.

London i november 1890.

Man har här länge insett, att den gamla tvättmetoden medels gnuggning var både kläd- och tidsödande. Maskiner, hvori kläderna mera varsamt behandlas, hufvudsakligen med kokning och användande af särskilda tvättvärlar, hafva länge begagnats både i hemmen och vid tvättinrättningar. Men på det sista året har en ny metod vunnit allt mer och mer spridning. Den består helt enkelt i användande af en obetydlig kvantitet vanlig fotogen, som har befunnits ega en starkt lösende egenskap.

En liten pannmur finnes här i alla hem, ty *någon* tvätt, om ej hela tvättningen, göres alltid en gång i veckan; och därför förekomma ej här de stora svenska månads-, att ej säga half- eller helårstvättningarna. *Fördelen* att under månader gömma på smutsiga kläder är svår att förstå, då däremot det *osunda* däri och den ökade kostnaden med att ha så stora förråd, som då fordras, äro lätt insedda.

Den engelska tvätten, d. v. s. egentligen Londontvätten, är visserligen ej mönstergill i färg, men detta torde ej bero på *sättet* att tvätta, utan på det hårda vattnet och den oklara luften, som kläderna torka i.

Med tvättning medels användning af fotogen tillgår på följande sätt: till omkring 73 liter vatten tages ungefär 425 gram vanlig hushållstväl, som torde motsvara ungefär samma vikt af svensk grönsåpa. Då vattnet kokar i pannmuren — eller i en stor panna på spisel — och tvålen är väl upplöst, ihållas 2 à 3 matskedar vanlig fotogen. Nu iläggas kläderna, så mycket som kan rymmas väl täckt af vattnet. Bäst är att lemna de smutsigaste, såsom kökshandukar och dylikt till ett senare kok med tillsats af ännu en matsked fotogen. Ylle och kulörta kläder kunna naturligtvis ej tvättas på detta sätt.

Man låter kläderna koka *en half timme*, och under denna tid bör man blott en och annan gång röra om dem med en käpp. De sköljas därpå i kallt vatten och vridas väl samt äro färdiga att hängas ut att torka. Samma behandling genomgå de smutsigare kläderna, som därjämte torde behöfva litet såpas och gnuggas samt böra, som sagdt, ha ännu en matsked fotogen i det kokande vattnet.

Om man så vill, kan man kvällen förut lägga kläderna i blöt i såpvatten; och, om så anses nödvändigt, kan ju den traditionella klappningen utföras efter vridningen.

Ingen fotogenlukt stannar kvar i kläderna.

Förra vintern kunde man ej här öppna en damtidning, utan att se denna tvättmetod behandlas i artiklar, i frågor eller svar. Alla som försökt den, uttalade sin stora tillfredsställelse därmed och prisade den såsom besparande både tid, pengar och krafter, förutom det att kläderna undgå nötningen medels gnuggning.

Jag tror, att om svenska husfruar ville pröfva denna metod, skulle de finna den lika användbar för svenska fö hållanden som för engelska.

* * *

Men hvad säga nu våra svenska fruor om att *koka* ylle och att efter en kvarts timmes kokning finna en tjock yllefilt alldeles som ny, utan att vara det minsta fildad eller krympt?

För några dagar sedan var jag i tillfälle att åse tvättning efter en ny, förträfflig metod, som möjliggör detta. Denna s. k. Solvotvättning är uppfunnen af professor Gamgee här i London, och hufvuddragen äro följande: en vanlig pannmursgryta förses med ett inre fodral af tenn utan botten och så mycket mindre än grytan, att ungefär en half tum mellanrum lemnas utefter väggarna, hvarjämte den upptill är försedd med hål af $\frac{1}{2}$ tums diameter. Här passas in en korg af mycket gles ståltråd, hvori kläderna läggas, och hvilken inställes i grytan, sedan en ny, patenterad såpa är löst i det kalla vattnet däri. Sedan vattnet börjar koka, drifves det af luftens tryck ned mot botten, upp mellan de begge kärnen, in genom hålen, ned igen, och således i en ständig rotation genom kläderna, som äro alldeles *stilla* och därför undgå all nötning. De ömtåligaste kläder och finaste spetsar kunna tvättas på detta sätt, utan att taga minsta skada. Den fullkomligaste frånvaro af gnuggning är till stor del orsaken, hvarför metoden kan användas för ylle, men därtill bidrager äfvenledes såpan, hvilken ej innehåller minsta spår af

soda eller alkalier. Dylik såpa kan endast användas med destilleradt vatten, och sådant kan nu framställas genom en annan professor Gamgee's uppfinning med högst obetydlig kostnad utan den vanliga dyrbara kondenseringsmetoden. Efter en kvarts kokning sköljas kläderna i kallt vatten, vridas väl och torkas.

Utom fördelen att *kunna tvätta ylle utan krympning eller fildning*, har denna metod den stora hygieniska fördelen att yllevaror sålunda genom kokning kunna desinficeras, hvilket är af stor vikt, när annars mycken smitta sprides genom ylle, tvättadt, men ej *kokadt*.

En tvättanstalt med denna metod har sedan en tid varit i gång i Brighton (på södra kusten), en skall inom kort anläggas i London, och ett bolag är under bildande för att sätta i verket en mängd dylika inrättningar, som säkerligen snart skola bli starkt anlitade.

* * *

Skulle det ej vara skäl att någon kemiskt kunnig och affärsvan person från Sverige reste hit för att taga reda på ofvannämnda metod och sedan föraanstalta dylika tvättinrättningar i Sverige?

Där tillgång finnes på regnvatten, kan metoden lätt användas, om man inrättar de nämnda, enkla apparaterna för sin pannmur och använder prof. Gamgee's såpa, som här finnes till salu för billigt pris.

Jag vill blott tillägga för att visa, hur en dylik affär drifves här i England, och hur den bär sig, att »the lady Manageress» vid Brighton Solvo Laundry har en lön af närmare 3,000 kronor — och allting fritt.

Vid möjligen förekommande förfrågningar skall jag gärna i Iduns spalter stå till tjänst med svar.

A. Fl - d D.

Iduns panoptikon.

*T*aha, mina damer, ett ohyggligt väder har det varit nu i en månads tid. Det må den bäst veta, som har anlag för snufva, katarrer och reumatism, hvilka anlag afgjort måste räknas till de *dåliga* anlagen, äfvén om de uppträda hos i öfrigt fullkomligt oklanderliga och välartade människor.

Jag skall inte så noga kunna säga, hvem det egentligen är, som nu för tiden reglerar de s. k. nederbördsförhållandena. Förr i världen, då det gamla romarefolket stod i sitt flor, hette han *Jupiter Pluvius*, men nämnda gudomlighet, som egentligen aldrig lyckades förvärfva någon större popularitet annat än tillfälligtvis hos jordbrukarne, är nu för längesedan afdankad. Men hans efterträdare må nu vara hvem som helst, så skall jag ändå fördrista mig till det påståendet, att han slösar en smula med de fuktiga förråd, som blifvit ställda under hans förvaltning. Den mest öfverspände vattenentusiast bör nu kunna vara tröt på trakteringen, sedan han i fyra veckors tid fått gå »öfverspänd» med ett paraply, från hvars alla spjälor det forsar som ur stuprör.

Och hvad beträffar det oupphörliga regnandet under Mårtensveckan, så kunna vi väl alla vara öfverens om, att det endast varit att »slå vatten på gåsen», en operation, som aldrig stått i något vidare anseende hos klokt folk.

* * *

Apropå gåsen, så är det i alla fall en högst märkvärdig fågel. Hon har räddat Kapitolium, hon har förskaffat Strassburg världsrykte, och hon har förargat den helige biskop Martinus af Tours, så att han ställde till ett blodbad på sina plågoandar, hvilket ännu samvetsgrant upprepas på det hänsöfna helgonets dag till fröjd för alla läckergommar. Den förstnämnda bragden har gåsen all heder af, de senare båda mandaterna måste hon köpa med uppoffring af sin egen kacklande och äggliggande existens, hvilket bevisar, att hos denna befräddade celebritet bor en ärelystnad, som icke skyr några offer.

Det är nästan en trosartikel, att gåsen är dum. Kanske är hon det. Jag kan ej absolut försvara henne mot denna beskyllning, då mina undersökningar af bemälda intressanta fjäderfå hittills uteslutande omfattat hennes kroppsliga egenskaper, hvilka jag alltid funnit förträffliga, så framt ej ålderdomskrämpor och för klen diet öfvat sin manliga inverkan. Men jag vill erinra om att, ifall gåsen ej själf är ett snille, så har hon dock bidragit till alstrandet af oräkneliga snilleverk. Frukterna af vetenskapsmännens trägna forskningar och alstren af skaldernas glödande inspiration hafva under århundraden måst flyta genom samma kanal, innan de kunnat blifva allmänhetens egendom, och denna kanal har varit vingpennan af en gås. Det har flutit många dumheter genom den kanalen också — bevars, det har det visst. Kanske det är därför man påstår, att gåsen är dum? I så fall vill jag fråga, om det skrives mindre med dumheter nu, sedan man börjat begagna stålpenor. Tror knappast det.

* * *

På tal om gåss kan jag ej underlåta att berättas en sorgslustig historia, som kanske skall kunna framlocka ett leende hos någon bekymrad husmoder, då hon går och grämer sig öfver, att gåsen ej vill stekas nog fort.

Den låter så här.

På en större landtegendom i Skåne, där man hade en stor gäsbesättning, fanns det också bränneri, och det var ej ovanligt att gässen smorde kråset med diverse affall från bränneriet. En dag hade några kannor s. k. spillbränvin blifvit så förorenadt, att man slog ut det i rännstenen utanför bränneriet. Gässen hade nyss gjort sig ett godt mål och behöfde någonting att dricka. Sina mindre propra vanor trogna gingo de till rännstenen och sågo med belåtenhet, att den stod brüddfull.

»Kak, kak, kak, märkvärdigt vatten det här» sade den äldste gäskarlen. »Det rafflar så skönt i halsen.»

»Kak, kak, kak, tycker så med» sa' äldsta gäsammarna.

Och ögonblickligen stod hela gäsfloeken i militärisk ordning uppradad efter rännstenen, hufvudena doppades i vätskan, halsarna höjdes och näbbarna klappade i bestämd takt. Så törstiga hade de hyggliga varelserna aldrig känt sig, och de drucko alldeles omättligt med undantag af ett par nygifta gäsfruar, som blott gjorde sig tid att ta ett par klunkar, ty de skulle bort och lägga ägg.

När sällskapet ändtligen släckt sin törst, blef det ett muntert lif på bakgården. Gäskarlarne sträckte näbbarna i vädret, slogo med vingarna och kacklade och skroderade på ett oredigt och sluddrigt sätt om, att det skulle vara en småsak för dem att flyga i kapp med dufhöken, som kretsade ett par hundra famnar ofvanom ladugårdstaket, om de bara inte vore alltför förståndiga fåglar att göra sig så onödigt besvär, när de hade allt hvad de behöfde härnere. Gäsammorna förfasade sig öfver, hvad de där båda

svanorna, som lågo nere i dammen och seglade, voro för högfärdiga och inbiliska stycken. Liksom det skulle vara någonting så öfverdådigt vackert att ha hals som en trana! Men de unga gäsfröknarna voro nästan värst. De kacklade icke längre som värdiga och förståndiga gäss, utan de snattrade som simpla ankor. Och så slogo de sig ut och koketterade för gäskarlarne på ett sätt, som skulle ingifvit gäsammorna de allvarligaste bekymmer, ifall dessa varit klarsynta nog. Men det voro de inte.

Ja, det var ett fasligt lefverne på bakgården en stund, men efterhand mattade det af, och så blef det alldeles tyst.

När pigan på kvällen kom för att fösa in gässen, kunde hon hvarken höra eller se dem. Det blef ett fasligt letande, men till sist hittade hon hela gäsfloeken liggande i ett hörn på bakgården. De lågo på sidan med halsarna utsträckta och fötterna hopkrummade, så att simhuden hängde slappt mellan tårna som en trasa i regnväder.

»Jesses!» — skrek pigan. »En kan riktigt få dändimpen. Hela gäsafloeken har ätit ihjäl sig på nätet trolltyg.»

Ja, det var alldeles omöjligt att få lif i gässen. De måtte ha blifvit förgiftade på något outransakligt sätt. Och då man således ej vågade använda deras kött, så togos de in i köket och plockades, men kropparna kastades ut på sophögen för att följande dag nedgrävas.

Tidigt följande morgon väcktes gårdens folk af ett fruktansvärdt kacklande, och den syn som mötte dem, när de tittade ut på gården, var på en gång ömklig och löjlig.

De stackars gässen, som blifvit plundrade på sin fjäderskrud, medan de voro dödligt berusade, hade nu nykrat till och sprungo i all sin nakenhet omkring under det mest förtviflade kacklande. Deras förtvifvan var så stor, att icke ens de unga gäsfröknarna kommo sig för med att rodna, när gäskarlarne sågo på dem.

Ett förslag att sy dem dräkter af flanel, som i familjerådet framställdes af busets halfvuxna dotter, förkastades, och sedan voro stekt gås och svartsoppa en stående rätt där på gården under lång tid.

Af hela släkten lefde blott de två pliktrogna unga gäsfruarna kvar, men de hafva redan nu talrika afkomlingar.

Moralen af denna fullkomligt sannfärdiga historia är, att ingen, icke ens en gås bör dricka mer än man tål, och att en sträng plikt-känsla räddar från många faror.

Scævola

Med oförtruten ifver

fortgår det kända sällskapet »Handarbetets Vänner» att verka för sitt föresatta »erkännansvärda» syfte: kvinnoslöjdens höjande i svenska hem. Vår öfvertygelse är, att den lifskraftiga föreningen just slagit in på den bästa vägen, och att de utställningar af handarbetets alster, som den tid emellan anordnat här i hufvudstaden, högeligen verka att väcka och med nya, fruktbringande idéer och uppslag vidmakthålla ett allt allmännare intresse.

Den nya utställning, som föreningen under den senaste veckan bjudit oss, har på ett glädjande vis bekräftat vår tro. Tillströmningen af besökande damer har varit synnerligen liflig, och den föresyn af gediget arbete och god stil, som de utställda föremålen erbjudit, kommer helt visst att sätta god frukt under

denna det kvinliga handarbetets mest florerande årstid — julkappstiden.

Att ingå i en detaljerad beskrifning öfver mångfalden af utställda arbeten skulle till intet tjäna, då ett återgifvande i ord kräde en omöjlig bredd för att gifva en uttömmande föreställning. Stor uppmärksamhet tilldrog sig en präktig gobelinväfnad, beställd af öfverståthållaren frih. Tamm, hvilken införde besökandes ögon under konsterna händer växte i väfstolen eller, kanske rättare, väfbågen. Ritningen till det dyrbara arbetet var uppgjord af fröken Petré, och de ifrigt vimlande skarorna kring väfverskans plats vittnade om det intresse, de närvarande damerna funnit i att taga del af det egendomliga tillvägagåendet vid denna den mest konstnärliga bransch af den nu så moderna allmogeväfnaden.

Vid en af väggarna var en liten utsökt rumsinteriör anordnad. Mot en bakgrund af rika portiärer står en liten kokett soffa helt och hållet broderad med flätsöm i orientalisk stil. En präktig skärm med götiskt broderi, infattadt i en stilenlig ekram, skiljer soffan från en länstol, inbjudande mjuk och bekväm, som nutidens blaserade smak vill ha den, samt försedd med ett broderi i renässansmönster. Det mest konstfärdiga i hela rummet är en liten stol i renässans, klädd med den finaste gobelinväfnad, som någonsin tillverkats inom föreningen.

Öfverdraget är också väfdt af Sveriges skickligaste gobelinväfverska, Karna Nilsson från Skåne. Endast den lilla bit, som bekläder stolsryggen, är betald med 55 kr. Hela rummet är anordnad på en flossamatta med mattblå botten och bård i renässans. Mönstren till de här nämnda arbetena voro komponerade af fröknarna Branting och Petré.

Ett af salens hörn pryddes af ett standar, beställt af Huskvarna vapenfabrik och afsedt för fabriken skyttegille. Standaret är af blått siden, prydt med applikationsbroderi i gult siden och snörmakeri. På midten är fabriken vapen anbragt. Det hela är komponerad af fröken Gisberg och beundransvärdt korrekt utfördt af brodösen.

Se här blott några strödda intryck från den vackra utställningen! Det är ej första gången vi haft nöjet sysselsätta oss med »Handarbetets Vänner» och dess verksamhet, ej heller, tro vi, blir det den sista. Vi tillönska den all framgång och allt biträde af svenska kvinnor.

Smånotiser från kvinnovärlden.

En trädgårdsskola för kvinnor öppnas den 15 nästkommande januari vid Norrvikens trädgårdar, Åby (nära Norrköping), af den nitiske trädgårdssodlaren Rudolf Abelin.

Anmälningar, och förfrågningar mottagas af honom, adress Åby, af Fredrika-Bremerförbundets byrå i Stockholm och af Torshags hushållsskola, Åby.

Fredrika Bremertörbundet erlägger för två elever vid nämnda skola den fastställda afgiften med 75 kr. för hvarje elev, och kan ansökan i detta fall inlemnas före den 15 december å förbundets byrå, nr 5 Malmtorgsgatan, Stockholm, där vidare upplysningar erhållas.

I tidskriften Dagnys sista nummer har hr Abelin påkallat ökad uppmärksamhet åt frågan om våra trädgårdars vård. Han framhåller, hurusom väl ingen öfvertager ett större landbruk, utan att ha genomgått någon kurs i landbruk, äfven om han sedan tänker ha både inspektor och rättare vid sin sida. Men då fråga blir om trädgården, lemnas allt åt trädgårdsmästaren, åt hvars arbete sedan ej gifves tillräckligt understöd eller egnas nog intresse, just

emedan man begriper så föga därpå; följden blir oflast, att trädgården ej bär sig. En ändring härutinnan anser han högelingen önskvärd och håller före, att kvinnorna mera allmänt böra skaffa sig en allmän inblick i trädgårdsodlarens yrke för att sedan — som utomlands ofta är fallet — kunna öfvertaga öfverinseendet af trädgårdens vård, medan männen sköta landbruket i stort.

Nittiötva är fylld härtädes den 16 dennes enkefru Ulrika Euphrosyne Roos, född von Keppel, enka efter framlidne fältkamreraren Roos. Trots sin höga ålder är den gamla i besittning af goda själs- och kroppskrafter. Hon företager ännu någon gång promenader i vagn, men vistas dock helst inom hus. På sin födelsedag var hon föremål för talrika gratulationer och uppåktningar samt kunde själf mottaga och underhålla de kommande. Middag intogs hon dagen till ära i sin sons, öfverste Roos, familj, som är boende i den gamlas hus, Klarabergsgatan 21.

Nya Hushållsskolan, hvilken började sin verksamhet hösten 1881, afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning uti enklare och finare matlagning, sylning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt *förestå* egna eller andras hem.

Hvarje kurs omfattar en tid af 4½ månad, räknadt från den 1 augusti till den 15 december eller från den 8 januari till den 20 maj. Ett begränsadt antal elever emottages i hvarje kurs. Åt den, som begagnat undervisningen minst 3 månader, gifves betyg. Eleverna samlas hvarje helgfri dag kl. 9 på morgonen, och arbetet fortgår till kl. 4—5 e. m. Middag ätes gemensamt på skolan, då eleverna hafva tillfälle att turvis duka bordet och passa upp eller sköta värdinneskapet.

Afgiften för hel kurs är 225 kr., hvilken betalas i förskott hvarje månad. För kortare tid betalas 60 kr. i månaden. Närmare upplysningar meddelas och anmälningar emottagas af fröken Karolina Hesselman i skolans lokal Vestra Trädgårdsgatan 19, eller fröken Hedda Cronius, Jakobsbergsgatan 11, helgfria dagar kl. 12—1. Vid anmälingen erlägges 10 kr., hvilka afdragas vid första månadsbetalningen.

Teater och musik.

Kungl. operan. I den senaste repisen, Gounods opera »Romeo och Julia», synes man hafva gjort ett lyckligt val. Mestadels i förköp utsåldt hus vid första uppförandet i fredags och en liflighet och intensitet i bifallet, som vittnade om den angenäma stämning i salongen. Att den unge debutant, fröken Moritz, som nu för första gången vågade sig fram på scenen och därtill i ett så pass stort och maktfullgärdande parti som Julias, kunde taga åt sig en mycket god del af detta bifall, bör lända henne till välförtjänt uppmuntran. Och rättvisligen bör erkännas, att om man undantager fröken Nordgrens debut som Amneris och fröken Petrinis som Lakmé sistlidet år, ingen debutant på de senaste åren lyckats så bra så sig igenom som nu fröken Moritz. Den unga sångerskan, som utbildad sig i Paris, har tydligen gått i en god skola. Tonansatsen är ren och bestämd, koloraturen lätt och pärlande. Stämman är en ganska omfattande mezosopran hvars lägre och mellantoner äro vackra och fylliga, under det de högre tonerna däremot äro tunna och något gälla. Genom fortsatta studier och trägen öfning torde äfven dessa kunna vinna i klang och fyllighet. Anmärkningsvärd var i allmänhet den säkerhet, fri från hvarje spår af rädsla, med hvilken fröken M. från början till slut sjöng Julias parti, och beträffande den dramatiska delen af rollen lemnade hennes uppfattning och utförande föga öfrigt att önska.

Fröken Odman frade som vanligt i Romeos parti välförtjänta triumfer, som skulle hafva varit ännu mera välförtjänta, om textstafvelsorna — för öfrigt med fullt tydligt uttal — erhållit riktigare accentuering. Hr *Lundqvists* Capulet är likaså känd och värderad. Hr *Johansson* hade äfvertagit Mercutios parti och redde sig ganska bra med detsamma. Om öfriga rollinnehafvare är ej annat än godt att säga. Operan fick i sin helhet ett godt utförande.

Den populära operan »Carmen» har återupptagits med fru Edling i titelpartiet samt d:r *Bottero* som Escamillo och hr *Strandberg* som don José. Vi hafva emellertid, då detta skrives, ännu ej haft tillfälle öfvervara denna repris.

K. Dramatiska teaterns spellista har denna vecka utgjorts omvexlande af Sardous och Nanjacs ypperliga komedi »Vi skiljas» samt Michaelsons fina sångskomedi »Moln» med »En bengalisk tiger» till efterpjä. Denna teaters nästa nyhet blir 4-akts skådespelet »Äran» af Hermann Sudermann, hvilket med ens gjort sin författare vida berömd.

Dramatiska teaterns association kommer äfven under denna säsong att gifva några gratismatinéer för arbetare. Vid den första, som gifves redan före jul, torde Frans Hedbergs »Hårda sinnen» komma att uppföras.

Svenska teatern gaf i går för första gången »Bildhuggaren Clemenceau», skådespel i 5 akter af Alexandre Dumas d. y. och Armand d'Artois. Vi hinna för denna gång endast nämna, att hufvudrollerna i stycket innehafvas af hrr Zachrisson och Engelbrekt samt fruarna Lundberg, Sternvall och Skotte. Med hr Zachrisson och fru Lundberg komma hr Ranft och fröken Seelig att alternera.

Vasateatern. »Stackars Jonathan», som å den gemytliga lilla scenen vid Vasagatan visat sig vara — trots namnet — en ganska säker och uthållig personlighet, har dock äntligen efter flere tiotal af föreställningar lagt sina trötta ben till hvila och efterträds af en medlem ur det täcka könet, liten »Rosenkind», en gammal bekant för oss stockholmare för resten från Svenska teaterns tiljor sedan början af decenniet. Den lilla skålmungen uppträdde i måndags under hvad man kallar »skyddande förklädnad» och bar namnet »Lyckoflickan», men blef mycket snart afslöjad. Bekantskapen återknöts med nöje, och den täcka Andranska musiken hade ej legat af sig. »Jämförelser äro förhatliga», heter det, och att den nyssnämnda scenen vid tiden för »Rosenkinds» första uppförande hade att erbjuda en ovanligt lysande besättning för hufvudrollerna behöfver ej förtaga »Lyckoflickan» hennes rättmätiga hyllning, där hon föres fram i så glad och underhållande sällskap som nu å Vasateatern. Om och premiérens oundgängliga nervosité och en lättförklarlig trötthet efter ansträngande tjänstgöring hos »Stackars Jonathan» lade en viss sordin öfver fröken *Ekströms* och herr *Klingers* röster, tro vi helt visst, att kommande representationer skola framlägga bättre resultat, särskildt som spelet syntes oss hurtigt och samtliga större eller mindre biroller kommit i goda händer. Måndagspubliken sparade ej heller på bifall, och stämningen i salongen gaf allt godt vid handen.

Musikföreningen gaf i tisdags sin tjugufjärde konsert. Det synnerligen gedigna programmet hade till Musikaliska akademien lockat fullt hus, och alla dessa åhörare lyssnade synbarligen med spändt intresse till de härliga tonskapelser som här utfördes. Konserten inleddes med F. Mendelssohn-Bartholdys innerligt vackra och anslående uvertyr till »Sagan om den sköna Melusina», förträffligt utförd af hofkapellet, Därefter föredrog hr *Salomon Smith* med känd konstnärlighet och vid ypperlig röstdisposition under orkesterackompanjemang Reineckes intressanta konsertaria »Almanson». Gades målande och klart utförda »Früblings-Fantasia» för 4 soloröster, piano och orkester, väckte liksom föregående stycken det lifligaste bifall och förtjänar att framdeles åter någon gång framföras. Hufvudnumret på programmet var dock Mozarts härliga opera »Idomeneo», ur hvilken, utom den kända uvertyren och en marsch, ej mindre än tolf solo-, ensemble- och körnummer utfördes. Denna öfverdådigt praktiska tonskapelse, som numera i allmänhet försvunnit från scenen, förtjänar verkligen att oftare uppföras i konsertsalen. Dess många oförläpligt sköna köror och flere af dess solo- och ensemblenummer kunna ej gärna undgå att väcka hänförelse hos älskarne af gedigen klassisk musik. Utförandet var, om man undantager de skälligen klena tonerna, i allmänhet synnerligen förtjänstfullt. Särskildt förtjänade körerna och orkestern loford. Det hela leddes med känd skicklighet af hofkapellmästaren Dente. Säkert är, att man sällan går ifrån en konsert med större behållning än efter denna.

Filharmoniska sällskapets första abonnementskonsert för innevarande säsong eger rum tisdagen den 25 dennes i Musikaliska akademien. Af de verk, som vid denna konsert komma till uppförande, må nämnas »Den heliga familjens flykt till Egypten» af Max Bruch och »Brudfärd» af Karl Valentin. Biträdande varda fröknarna Augusta Öhrström och Gerda Pettersson, hr Oscar Lejdström samt Filharmoniska symfoniorkestern, som utför Svendsens kröningsmarsch och förspellet till Lohengrin.

Konst.

I Th. Blanch's konstsalong vid Kungsträdgården pågår för närvarande en utställning af ganska stort intresse, på hvilken vi bedja få hänleda våra läsarnors uppmärksamhet. Utställningen, som omfattar arbeten af flere framstående konstnärer, eger rum endast en kortare tid.

Konstlotteri. Professor C. G. Hellqvist, den framstående målaren, vistas som bekant, ohjälpligt sinnessjuk, på ett hospital i München. Konstnärens maka, fru Julie Hellqvist, född Thiersch, som jämte fyra små barn lever i knappa omständigheter, har till Sverige hemsändt en samling akvareller — de sista af Hellqvists hand — af hvilka en del försålts såväl till staten som till enskilda personer, men en del är ämnad att, på föranstaltande af några bland Hellqvista vänner, bortlottas.

Dessa hans vänner ha tänkt, att de sista frukterna af hans arbete genom ett sympatiskt emottagande af dem som känna, att fosterlandet hsr någon skyldighet att hjälpa en af olyckan träffad son, hvars ungdomsdröm var att föra dess runor med ära, skulle i någon mån bidraga att lindra de ekonomiska bekymmer, af hvilka hans hustru och barn tryckas.

De som således önska köpa lotter (1,500 lotter à 2 kronor stycket) till det blifvande lotteriet, hvars vinster, 27 akvareller, äro exponerade i bokhandeln Arsenalsgatan 2 D, kunna erhålla sådana därstädes hos hr Knut Lundin.

Hennes arbetsfält.

Berättelse för Idun

af

Amanda Leffler.

(Forts.)

Ärute hven oktobervinden och bjöd upp till dans de gulnade löfven, hvilka för hvarje gång blåsten skakade trädskronorna som mogna frukter föllo öfver tufvorna. I parken var det dock alltid lugnt. Han låg mellan bergen, skyddad af en hög mur, och där kunde man därför utan obehag gå och lyssna till naturens mäktiga toner. Dess vemodiga, klagande ljud voro i dag ekon af stämningen i Märta's själ.

Hon svepte in sig i sin stora, mjuka schal och fäste säkert fast hatten. Ännu en gång hade hon för Erik utvecklat planen om sykvällarne, men han ville alldeles icke gå in på den. Hon fick på inga vilkor ha en sådan sysselsättning. Hvarför ville han ej säga. Hennes arbetsfält var således uppgifvet, och hon kände sin tillvaro fullkomligt ändamålslös. Liknade hon ej den gulnade björken? Liksom denna hade hon också haft sin blomstringstid, nu var den svunnen. Trädet skulle nästa sommar åter stå lika grönt; hvar var hon då? Utan ett arbete som intresserade henne, kunde hon ej lefva, det hade erfarenheten visat, och det tyckte hon ock, Erik borde komma ihåg. Men icke tänkte han så långt. Han förstod henne ej, det var felet, därför fann han sig bättre i Tant Annas sällskap än i hennes och Elises. Hon riktigt ångrade, att hon så handlöst låtit makten som husmor glida sig ur händerna. Elise skulle göra allt, t. o. m. om en knapp gick ur Eriks rock, skulle hon sy i den, liksom icke Märta vore van att begagna nål och tråd. Om Elise ändå ville resa bort några dagar, skulle hon visa Erik, att hon kunde laga mat lika väl som hålla föreläsningar, men han skulle nog ej tillåta det! Han var så rädd om henne, som vore hon en drifhusplanta.

Tågets hvisselpipa ljöd. Det var bäst att gå in. Stormen gjorde ej hennes sinne lättare.

Hösten öfvergick till vinter, Märta försökte återtaga sina studier, men, utan ändamål, roade de henne ej mer. Hon satt då hela dagen med ett handarbete. Detta upptog ej tankarne, dessa koncentrerades därför kring, hur olycklig och missförstådd hon var. Hon blef nervös och retlig, i synnerhet i Eriks närhet. Hon riktigt fick tvinga sig att sitta stilla, när han om kvällen kom in med sin tidning och satte sig i soffan bredvid henne. Om hushållet tog hon mindre notis än någonsin. Där voro julbestyren i full gång. Hur hade hon ej som liten flicka längtat efter den dag, då hon skulle få gå i spetsen för dessa, och hur hade hon ej sedan vid hvarje julfest gjort upp, hur julen skulle firas i hennes hem, om hon

finge något. Nu hade hon ett, och nu fick Elise göra som hon var van.

Julkvällen var inne, men i Märta's rum var det mörkt. Erik satt i soffan, hon stod vid fönstret och gret.

Ett lätt lager af snö låg öfver bergen. Björkarne i dungen nedanför landsvägen stodo stilla och kala i den kalla, lugna kvällen. Sjärnorna strålade. Det var helgfrid i naturen. Stillheten därute verkade lugnande på Märta's sinne. Stjärnorna däruppe kommo med julhelsing också till henne. De påminde henne om barndomen, om det ensamma lifvet ute i världen, och en känsla af lycka smög sig öfver henne. Hon stod ju icke längre ensam, och visst hade hon något att lefva för. Erik hade varit förståndig, då han förbjöd sykvällarne. Så nervös och klen som hon varit i höst, hade hon aldrig kunnat sköta dem. Han var god och kärleksfull — men hon! Var hon ens en förståndig kvinna, och vore hon värdig att blifva mor? Den, som behöfde uppfostras, det var hon själf. Hon knäppte ihop händerna och bad Gud om förlåtelse för sin rethet och otacksamhet, bad om nåd till att i någon mån kunna fylla de plikter, som väntade henne, de högsta för kvinnan, och ju längre hon bad, desto hoppfullare tedde sig framtiden. Hon torkade bort tårarne och vände sig om. Skulle också Erik förlåta henne? Hon gick med dröjande steg bort till soffan, slog armarne om hans hals och hviskade: »Förlåt mig!»

Han drog henne ned på sitt knä och kysste henne. Så sultto de, då Elise öppnade salsdörarna. Därute var tjänstfolket samladt. Märta nickade vänligt åt dem, gick fram till pianot och tog upp julpalsmen. Den lilla församlingen stämde in. Erik hade stannat vid dörren. Den tända granen, det högtidsklädda folket och framförallt Märta grep honom så underbart. Han hade aldrig varit med om en sådan julafton, och han önskade, som då han var liten gosse och gladde sig åt julklapparna, att kvällen aldrig skulle taga slut.

Syskonen kommo ut på annandagen och stannade till öfver nyår. Märta var sig lik som i sin flicktid, och det ena vinternöjet aflöste det andra, men ändå kunde ej Erik tillbakavisa en hemlig fruktan att mista henne. Denna känsla öfvervåldigade honom stundom så, att han ej kunde dölja den. Märta försökte då göra honom förtrogen därmed.

Träden därute började åter löfvas, lärka och gök, bjödo i parken våren sitt välkommen; och i hvarje blomma, som slog ut i skogen eller på trädgårdssängen, såg Märta en bekräftelse på uppståndelsens löfte, men hos Erik väckte hvarje sådan tanke, hvilken han genast förknippade med Märta's död, ett utrop af smärta.

* * *

Det var en riktigt skön midsommardag. Tant Anna, Elise och ett par af jungfrurna hade tidigt på morgonen rest till kyrkan i närgränsande pastorat. Det var därför så tyst i det stora huset. Sommarvinden lekte med bladen på fruktträden och for smekande fram öfver blommorna. Träden hade sin nya sommarskrud nyss rentvagen af ett mildt sommarregn. Svalorna flögo hvinande från och till sina reden under takåsen, i körsbärsträden sjöngo bofinkarne och fram öfver sandgården trippade den näpnaste lilla sädesärla. Dörrarne till verandan stodo öppna för att kunna insläppa hela knippen af solstrålar. Dessa uppfångades på sufletten af en barnvagn. Därunder slumrade en späd liten världsborgare, som dagen förut döpts till Harald. Vid vagnen satt Märta. Hon var klädd i en morgonrock af ljusblått flanel, kring halsen hade hon en veckad, hvit spets, sammanhållen af en dyrbar brosch, och på hufvudet en ungmorsmössa. Ernst Björks dikter lågo uppslagna i hennes knä, men hon läste icke. Hennes ögon följde barnets minsta rörelse och hennes öra tycktes ej uppfånga annat ljud än den hastiga, regelbundna andhemtingen.

Det var första gången hon lemnats alldeles ensam med sitt barn, och hon njöt af tanken på att hädanefter själf få sköta honom.

Det var så underbart att ha en sådan liten varelse i sina armar och veta, att detta spåda lif var så beroende af henne, och det ej allenast hans fysiska varelse, utan i än högre grad det psykiska. Vissheten om, att de intryck hon gaf honom skulle blifva afgörande för hela lifvet, fyllde henne med bäfvan. Barnets rum blef blef en helgedom, dit intet orent skulle få inkomma, och hans dagar invigde hon med de varmaste böner. Dag efter dag såg hon, hur han utvecklades, och hon undrade, hur länge det skulle dröja, tills tan-

ken vaknade. Ögonen följde redan ljuset, handen slöt sig omkring hennes finger, men hon var ej säker på, att han ännu kände henne.

Hon tänkte sig så lifligt in i den tid, då han skulle kunna säga det första ordet och stå på de små fötterna, gå från stol till stol, peka på föremålen i rummet med ett undrande: »se där.» Då skulle hon säga sakens namn, men aldrig lära honom något, som han icke såg och ej själf ville ha reda på. Hennes undervisning skulle blifva konkret. Hon skulle lika litet på det andliga som fysiska området gifva sitt barn osmältbar föda, men det visste hon genom erfarenhet, att den, som andligen skulle nära en varelse, måste ha gjort denna själens föda till sin andes egendom, eljes blef den ej användbar för ett spädt förstånd. Härtill fordrades studier och vidsträckt kunskaper, och så kom hon åter till sina älskade böcker och sin grubblande tankevärld; men hennes planer sträckte sig långt bortom de första kunskaperna. Hon ville hela tiden bli sin sons lärarinna, och hvad hon på detta område föresatte sig, det visste hon sig kunna drifva igenom. Hon hade alltid älskat att kämpa med stormen, och hon gjorde det ännu. På hennes halsa berodde gossens, och hon skötte sig omsorgsfullt.

Bergvandringarna satte icke endast blodet i friskare fart och gäfvö kinderna en högre färg. Hon kom från den vidsträckt utsikten med vidgade andliga vyer och med en blick, som talade om kraft och kärlek.

Erik beundrade henne mer än någonsin, och han stod ofta långa stunder och såg på mor och barn, men han förstod henne ännu mindre än för.

En augustidag sköt Märta den lilla vagnen utom trädgårdsgrinden och fram öfver den grusade vägen, som ledde till sjön.

Harald hade aldrig förr gjort en så lång färd, men hans mor längtade ned till stranden. Basängen återspeglades i vattnet. Det var lugnt och ljumt i backslutningen. Märta ställde vagnen i skuggan och tog fram en bok, papper och blyertspenna. Harald sof så godt, medan vinden och vågorna sjöngo hans vaggsång. Bin'a flögo kring ljungen och sögo honung, en lärka flög drillande öfver sjön, midt emot på andra stranden höllo några barn på att kläda af sig, nu hoppade de ned i vattnet. Hon hörde dem skrika till hvarandra och såg i detsamma bort till bassängen. Den begagnades ej mycket nu för tiden. Hon kom att tänka på, hur länge sedan det var hon selt sina svägerskor, ej sedan hon blef frisk. Hon var sig lik, själfvisk som vanligt. Så drog hon en suck. Boken hade hon glömt, nu tog hon upp den. Det var en fransk grammatik. Hon öppnade den och skref på det rena bladet:

»Han skall kunna, hvad jag ej kan,
han skall hinna, hvad jag ej hann,
han skall finna, hvad jag ej fann,
och han skall, med Guds hjälp, kunna bli en man.»

Hon läste versen och log, men om nu Gud tog igen sitt dyrbara lån, om Harald, som så många andra små, dukade under för en barnsjukdom! Det var icke första gången den tanken kom öfver henne. Hon hade så ofta, när hon njöt af att se på hans friska kinder och lugna sömn, gripits af denna förgångelsens känsla, som ligger utbredd öfver våren i Norden. Man känner genast, att denna härlighet är kort.

För att förströ de vemodiga tankarne, slog hon upp verben och förhörde sig. Hon läste högt. Det blef roligare för hvarje stund. De främmande orden rullade mekaniskt öfver hennes läppar, medan glada skolupptåg tittade fram mellan tempusen. Hon tyckte sig nästan höra kamraternas hviskningar, om hon ej ögonblickligen kom på rätt stråt. Det var isynnerhet ens stämning, som ljöd så tydligt, att hon måste vända på sig för att se, om den ljuslockiga flickan satt bakom henne. Hon fick i stället se Erik och blef mycket rädd.

»Hvad i all världen tar du dig till,» sade han och tog boken ifrån henne; »läser franska som en skolflicka! Hvad tänker du på, jag förstår dig inte?»

»Jag uppöfvar mina skolkunskaper för att, när Harald behöfver det, kunna hjälpa honom.»

Han såg på versen, som hon skrifvit.

»Hvad vill det här säga? Hvad tänker du göra pojken till? Tänker du i honom implanta dina egna besynnerliga idéer? Kom ihåg, att han också är mitt barn!»

»Fy Erik, att du kan tala så! Vår gosse skall bli hvad Herren skapat honom till, och med hans hjälp vill jag uppfostra honom, så att han en dag

blir till välsignelse, på hvilken plats han än kommer att stå.»

»Och detta skall ske, därigenom att du konjugerar franska verb?»

»Jag förstår ej,» hvad som föranledt dig att komma hit och gråla på mig.»

Erik satte sig på en sten, och medan han hastigt repade lingonen, som växte på tufvan bredvid honom, fortsatte han uppretad.

»Jag skall en gång för alla säga dig, min kära Märta, att jag ej tycker om det lif du nu för. Du måste ändra det, icke för min skull, jag är van att komma i andra eller tredje rummet, men för din egen och den samhällsställning du intar. Du behöfver alldeles icke göra dig till barnpiga, men du unnar ingen annan att röra din afgud.»

»Han är visst icke min afgud. För den synden ber jag dagligen Gud bevara mig, ty jag är viss om, att afgudar jag mitt barn, måste Herren taga det ifrån mig.»

»Se så, äro vi nu där igen. Skall döden ständigt sväfva för dina tankar. Om du som andra fruar hade ett handarbete, om du sydde pojken kläder, skulle jag ej säga ett ord, ty det gjorde min mor. Men att gå och göra upp framtidsplaner och repetera sina skolkunskaper för att om många herrens år lära ett barn att läsa, liksom det ej finnes en skola i hvar vrå, det tycker jag ej om. Vi skola skaffa oss en bra barnjungfru, så kan du egna dig litet åt sällskapslifvet. Det skall skingra dina sjukliga idéer, och trifs du ej bland mina släktingar, kan du ju bjuda hit några af dina vänner. Lina hade en bra flicka på förslag.»

»Så dum jag var, som ej vid mitt giftermål tog mina älskvärda svägerskor med i räkningen.»

»Nu tar jag vagnen och kör hem.»

Han lyfte den helt behändigt ner på vägen. Märta gick tyst bredvid.

(Forts.)

Från Iduns läsekrets.

Till redaktionen för tidningen Idun.

Uti n:r 45 af eder ärade tidning förekom i en uppsats med öfverskrift »Georgina Sommelius-Bottero» ett yttrande om sänglärarinna madame Marchesi, hvilket kanhända kunde tåla någon jämkning.

Då jag själf idkat sängstudier för nämnda lärarinna under flere år, men det oaktadt ingalunda räknar mig till skaran af hennes blinda beundrarinor, torde den uppfattning, som jag under denna tid hunnit förskaffa mig, angående såväl hennes värde som människa som hennes duglighet som lärarinna, kunna ställas upp emot det, som publicerats i eder tidning.

Signaturen Erik S—n har i nämnda uppsats anført yttranden af fru Sommelius-Bottero, däri hon vid anställd jämförelse mellan fru Stenhammar och madame Marchesi finner den senare fäfang, ytlig samt behäftad med ett allt för utpräglat förvärfbegär. Hvad nu fäfangan och förvärfbegäret beträffar, så tillkomma dessa två egenskaper henne uteslutande såsom människa och kunna, enligt mitt förmenande, icke sättas i något rimligt sammanhang med dugligheten hos hennes undervisningsmetod. Hvad återigen ytligheten beträffar, så torde resultatet utaf hennes verksamhet som sänglärarinna tämligen afgjort vederlägga detta tillmål.

Det torde nämligen finnas få af madame Marchesi lärjungar, som ej måste tillstå, att lärarinnan Marchesi genom sitt klara, intelligentia och genomtänkta undervisningsätt försonade, hvad hon såsom mindre oegennyttig och kanhända något ytlig person låter komma sig till last. Åtminstone tyckes mängden af lärjungar samt de omdömen kritiken tilldelat flere utaf dem, sedan de af henne blifvit fullt utbildade, vittna om en samvetsgrann och dugande lärometod.

Men måhända äro ofvan anförda yttranden af fru Sommelius-Bottero fällda, innan hon fullt lärt känna sänglärarinnan Marchesi. Härfor talar såväl den lärotid, som fru S.-B. hos henne tillbragte, som de lysande framgångar hon efter denna lärotid har att uppvisa.

Zulamith Wellander.

Med detta nummer följer ett cirkulär angående Kulturhistoriska föreningens för södra Sverige lotteri, å hvilket vi bedja få fästa våra läsarens uppmärksamhet.

Förslag till matordning för veckan 24--30 nov.

Söndag: Colbertsoppa; hummer i mayonaise; rådjursadell med potatis-kroketter; rompudding.

Måndag: Soppa på blomkål; stekt kyckling med sylt och sallad; ris med äpplen.

Tisdag: Kötsoppa med klump; stufvad aborre.

Onsdag: Puré på bruna böner; fårstek med brysselkål.

Torsdag: Fläskpannkaka; ärtpuré.

Fredag: Surstek; risgrönsvälling.

Lördag: Soppa på gäskräns; stekt gäs; glace.

Recept.

Colbertsoppa: Morötter, palsternackor och sellerirötter utstickas som 25-ören, tvättas och läggs i en kastrull jämte ett stycke smör, en nypa socker och litet buljong. Då de äro mörkokta, läggs de i stark buljong och serveras med förlorade ägg.

Rompudding. Ett kräm lagas af 60 centiliter grädd, 10 äggulor, stött socker och gelé. Så snart massan är kokt och silad, iröres 30 centiliter god rom och slutligen 60 centiliter vispad grädd.

Härtill serveras gräddskum med socker och rom eller hallonsaft.

Hummer i mayonaise. Sedan hummern kokt och kallnat, aftagas skalen, så att stjärtarna förblifva hela och runda. Dessa skäras i sneda skifvor, marineras med olja och ättika, samlas och läggs rundt omkring på anrättningsfatet, som om stjärtarna vore hela. Midt på fatet har man en förhöjning af sallad. Här ofvanpå lägges det öfriga hummerköttet som en pyramid. Mayonaises är på förhand i ordning och slås öfver pyramiden samt prydes med den hackade hummerommen eller rullade sardellfileter och oliver.

O. H. D.

Bakning.

Ronnebypepparkakor. 1,063 gr. brunt socker; 32 cl. vatten, 51 gr. stött kanel, 21 gr. stötta nejlikor, 4 matskedar fint skurna pommeransskal, 633 gr. smör, 1,700 gr. mjöl och 34 gr. pottaska. Sockret uppkokas med vattnet, kryddorna läggas och få ett hastigt uppkok; kastrullen lyftes af elden, smöret läggas. Allt sammans uppballes i ett stenfat och röres, tills det kallnat, mjölet och pottaskan inarbetas då med en stadig träsked till en smidig deg, hvilken bör hvila minst 12 timmar och därpå utkafas tunnt samt gräddas i en tämligen het ugn. *Helena.*

En dansk kaka. 213 gr. hvetemjöl, 213 gr. potatismjöl, 425 gr. socker, 425 gr. arbetadt smör, 1/2 citronskal, ägg och vispad äggghvita. *Helena.*

Bostaden.

Mattornas påläggning. Den kulna, men dock i månet afseende trefliga hösten är nu inne med sin myckenhet af olikartade bestyr; ett bland dessa är mattornas påläggning. Detta kan ske ganska lätt, om man blott förser alla hopsydda mattor, täckande hela golvet, med små ringar i kanterna; omkring väggarna isläs motsvarande mässingsnubbar. Man tycker visserligen, det kan vara en onödig utgift, men så slipper man och det upprepade spikandet i såväl mattor som golf, och hur lätt läggs de icke både på samt tagas af! Det är blott att iakttaga, och det synnerligast med mattor af otänjbara väfnader, att först haka på ringarne i hvar och ett af de fyra hörnen, där efter midt emot på alla sidor, och sedan möter ingen svårighet att nå nubbarne öfver allt. Hakar man däremot först på ena sidan, därefter de två andra, lemnande hela fjärde sidan till sist, är

Annonser

böra, för att kunna inkomma i veckans nummer, vara inlemnade senast tisdag. S. k. småannonser, som beräknas efter 10 stafvelser pr petitrad, böra vara åtföljda af likvid, platsannonser efter 25 öre, öfriga annonser efter 35 öre pr rad.

Förlofnings-, vigsel-, födsel- och dödsannonser,

som ju särskildt beröra familjekretsarne, böra främst införas i Idun, där de mera än i någon annan tidning observeras inom hemmet och familjen. Priset å förlofnings-, vigsel- och födelseannonser är 1 kr. 50 öre pr st.; för dödsannonser beräknas priset efter det antal rader annonsen upptager. [2447]

LEDIGA PLATSER.

För en enkel arbetsam duglig flicka, ej för ung, finnes plats i enklare familj att vara frun behjälplig med 5 barns vård och skötsel. Kunskaper i sömnad samt andra hushållsöfrigheter fördras. Ingen som ej är barnkär samt van och villig att arbeta, torde anmäla sig. Uppgift om lönepretentioner och fotografier torde snarast sändas till »Thorsten» p. r. Borås. [2922]

En bättre flicka som vill deltaga uti och lära hushållning får plats mot 300 kr. afgift per år. Kan äfven få öfva pianomusik. Adr. Fru C. Otterberg, Händane, Skara. [2954]

PLATSSÖKANDE.

En medelålders bättre flicka önskar sig plats i stad eller på landet som sällskap, hjälpereda eller att helt och hållet förestå hushållet hos en äldre dam, eller att förestå en enkling eller ungarhus hushåll. Små pretentioner. Den sökande innehar plats, men önskar med det snaraste ombyta. Svar emotses tack-samt af »Maria» Nordiska Annonstryck, Göteborg. (Nord. AB. Göt. 4515 x 1) [2953]

Ung, anspråkslös lärarinna, kompetent att undervisa i musik, språk och vanliga skolämnen söker härmed anställning i bildad familj, där hon, själf föräldralös, kunde finna ett godt hem. Mycket goda rekommendationer. Benäget svar till »Pikt och hem» inlemnas å Iduns redaktion. [2961]

En ung, anspråkslös flicka, som genomgått 7 kl. i Wallinska läroverket i Stockholm och har goda rek. att förete, önskar nästa månad plats i bildad hem för att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbeten. Svar till »H.» Deje station. [2910]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius,

Lilla Vattugatan 24.

Mottagningstid 9—10 och 2—3.
Företrädesvis mag- och hudsjukdomar. [2551]

Doktor Carl Flensburg
Lilla Vattugatan 14.

Hvardagar 3—4. Helgdagar 10—11.
Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [1843]

D:r E. STANGENBERG
2 C Kungsträdgårdsgatan 2 C

Hvardagar kl. 9—10, 2—half 4.
Specialist för Öron-, Näs- och Halssjukdomar. [2824]

Vägen lönar sig väl! Tegnérgatan. A. G. STRINDBERGS

Konkursmassa
slutrealiserar:

Ylledukar till 0,60, 0,75, 0,80, 1,00, 1,25, 1,50, 1,75, 2,00, 2,25, 2,50, 2,75 och 3,10 pr st.

Längschawlar till 3,50, 4,00, 4,50, 5 och 7 kr. med och utan silke. Eleganta och i moderna färger. Stor sortering.

Damvästar. goda hellylle, mörka till 2 kr. pr st.

Tuavästar, extra fin kvalitét med och utan bollar, alla fina och moderna färger å 2,50 pr st.

Damkoftor, goda hellylle, till 4,75 och 5,50, fina 6,00, 6,50, 7,00, med krage till kr. 7,00.

Barnkoftor i alla storlekar från 1,35 pr st. till högre pris beroende på storlek och kvalitét.

Sv. Skinnbräm 0,50 och 1,20 pr mtr. Crimmer till kappor och garnityr, synnerligt vackert.

Plysch, ylle, svart och brun till 3,75, 4,50, 5 och 5,60 pr mtr.

Brun d:o extrafin 10,50 pr mtr. m. m.

OBS. Alla priser pr helmeter. Vid rekvisitioner från landsorten, som exp. emot efterkräf, torde mått, färger och ungefärligt pris noga uppgifvas.

Pröfver och prisuppgifter emot 20 öre i porto.

Hörnboden
Tegnérgatan
Stockholm. [2965]

Coulört Sammet, brun, rödbrun, prune oliv och marin å 0,80 pr mtr.

Svart Sammet till 0,65, 1,35, 1,50 och 2,70 pr mtr.

Svart hellylle Cachemire 90 cm. bred, utmärkt färg, till 1,00, 1,50, 2,00, 2,20 pr mtr.

Flaneller, gråblå, 65 cm. halfylla å 0,60 pr mtr. Tjock, fin hellylle 144 cm. bred å 3,70 pr mtr. Tjock, grå, halfylla 67 cm. å 1,00 och 1,20 pr mtr.

Hvit Piqué, 90 cm. bred å 0,55 pr meter.

Öfverdragstyg, äkta, flerfärgad satinväfnad 68 cm. å 0,55 pr mtr.

Hvardagsklädningstyg till 0,34, 0,39, 0,42, 0,50, 0,55 och 0,50 pr mtr.

Svenskt Ullgarn, grått och hvitt. Juteborddukar, väfda, från 2 kr.

Goskostymer från 3 till 8 års från 7 kr. ti 15 kr., utmärkt välsydda, smakfulla modeller.

Gossparletårer från 3 till 12 års, dito från 11 till 16 kr. m. m.

Doktor Per Johansson

Riddargatan 39. [2540]

Hvardagar kl. 9—10, 2—3; söndagar 9—16.

Tandläkaren
ROLAND MARTIN

har flyttat till

Drottninggatan 15. [2916]

Tandläkare

John Wessler

Götgatan 14. [1737]

Tandläkaren

E. Widfond,

25 Regeringsgatan 25, Stockholm,

insätter artificiella tänder efter nutidens bästa metoder samt verkställer plomberingar med guld, amalgam och cement m. m. Träffas hvard. kl. 10—2 och 1/2—1/6 e. m. [2863]

Tandklinik.

Från och med den 15 november utvidgas undertecknads tandklinik med en särskild afdelning för plombering, reglering och utdragning af tänder, som utföres af min medhjälpare, en examinerad tandläkare. Själfr kommer jag att behandla munnens och tändernas sjukdomar samt verkställa insättning af alla slags artificiella tänder. Genom begagnande af de nyaste instrumenter samt genom tillämpning af de bästa metoder för plombering torde nutidens kraf blifva i allo tillgodosedda.

Lund, 1890. **Carolina Kronmann,** examinerad Tandläkarinna. [2938]

Hypnotisk behandling

af

Nerv- och Själslidanden, nervositet, hysteri, melankoli, nervsmärtor, moralisk svaghet, dryckenskapsbegär m. m.

10 Wahrendorffsgatan, kl. 2—3 e. m. **Med. Dr. Anton Nyström.** [2838]

Barnmorskan

Fru Anna Elfsberg

Götgatan 57, 2 tr.

Allm. telef. 37 39.

OBS. Antiseptisk behandl. Properhet. [2855]

OSCAR LEJDSTRÖM

Sånglärare

har flyttat till [2900]

Mästersamuelsgatan 35.

Panorama international,

26 Hamngatan 26.

Öppet hvarje dag från kl. 10—10.

Från och med den 23 till och med

den 29 november 1890:

På många begäran:

1:sta serien af Konstantinopel.

Entrén är: *Äldre 30 öre. Barn 20 ö.*

Sön- och helgdagar 25 ö. Barn 20 ö.

Abonnementskort, gällande för 8 besök, kr. 1: 75, barn 1: 20.

Skolor och föreningar erhålla nedsättning i afgiften.

Hvarje söndag nytt program.

OBS. Hundar få ej medtagas. [1857]

BRANDFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

LENIX

STOCKHOLM

Hufvudkontor: Malmorgsgatan nr 6.

[2719]

Olycksfall-Försäkrings-Aktiebolaget

SKANDINAVIE

meddelar [2448]

olycksfallförsäkring.

Labiologi.

Undertecknad är hemkommen och börjar åter åt personer, hvilka lida af döfhet, sin undervisning i labiologi (konsten att af läpparnes rörelse uppfatta det som säges). Träffas 2—3 e. m. *Norrlandsgatan 44, 1 tr., Stockholm.* **Ida Nachman.** [2907]

Billig och snäll kokfru. 3 kr. för middag, 2 kr. supé. Underr. Nybrogatan 42, Portvakten. [2962]

Westbergs oöfverträffliga Tvättpulver

Jönköpings
hos alla specerihandlare.

det ogörligt, åtminstone för kvinnor, att orka sträcka mattan tillräckligt, för att kunna lägga på ringarne, och man står där rådvill med halfgjordt arbete.
Frida N. N.

Linneskåpet.

En husmoder skall vara ytterst rädd om sitt linneförråd, ihågkommande att i detta ligga ej så ringa summor, öfva noggrann kontroll däröfver, att ej något kommer bort, så att icke än det ena än det andra dussinet blir defekt. Det är ej nog med att någon gång undantagsvis inventera i linneskåpet, det bör ovilkorligen ske vid hvarje tvätt; allt smutsigt räknas som vanligt och lemnas ut, men efter mangling och strykning skall man icke allenast räkna in tvätten, utan äfven räkna öfver hvad som finnes rent, i bruk eller möjligen hunnit smutas och undanläggas för att därvid kunna se, om något fattas. Veta ens tjänare, att så utan undantag sker, blifva de aktsamma om hvad de hafva sig anförtrodd, antingen i dagligt bruk eller vid byken. I förbigående kan påpekas att husmodern bör, så vidt möjligt är, själf vara med och räkna ut kläderna och om möjligt kasta ett öga på dem, ty beklagligen finnas så oordentliga tjänstflickor, att de med god smak begagna fruns eller andra kvinnliga familjemedlemmars bortlagda gängkläder. Då kläderna äro färdiga att läggas in, akte man sig för att för tidigt packa in dem i linneskåpet och stänga igen dörren, helst om de skulle råkat blifva för mycket fuktade vid dragningen, ty om de i bästa fall icke mögla, då de äro så godt som förstörda för alltid, få de likväl en unken, obehaglig lukt. Var därför försiktig och låt dem hellre ligga spridda på t. ex. gästtrum några dagar än att riskera ofvanstående. På sommaren då det är varmt, behöver man iakttaga större försiktighet än på vintern; odragna kläder kunna naturligtvis också taga skada, om de läggas halftorra i för stora högar. Då man lägger in rena kläder, läggas dessa underst och de man har kvar från förra tvätten ofvanpå, att allsammans blir efter hvarannat begagnadt och jämnt slitet. Att allt skall vara öfversedt och lagadt, där brister finnas, behöver väl knappast påpekas. Inventarieförteckning bör finnas öfver linneförrådet samt vara uppsatt på skåpdörrens inre sida.

En osed, som förekommer i många hus, är att tjänarinnor, om man ej har ögonen på dem och vänjer dem vid ordning, taga hvad de komma öfver att torka på, från den finaste damastservet till den gröfsta handduk; detta är oförlätligt slarf och ovilkorligt husmoderns fel. Laga för det första, att det finnes tillräckligt handdukar för köket, men haf dem i linneskåpet såsom allt annat linne, ty eljes är fara värdt, att man rätt snart kan få se dem använda till allt annat än sitt bestämda ändamål. Lemna sedan ut onsdag och lördag så många handdukar som rimligtvis behövas och se till, att de ordentligt upphängas efter hvarje disk, i annat fall, kastade i en vrå eller i bästa fall upphängda på en krok öfver hvarandra; äro de våta, då de näst behövas, blir följden en illa torkad disk och tjänarinnans försäkring, »att de handdukar, frun lemnar ut, omöjliga räcka till». Man får icke heller lyfta af grytor och pannor med handdukar, för detta ändamål skall man vara försedd med s. k. grytvantar. För det andra, skall man själf taga bort samt hafva sitt begagnade duktyg inläst; t. ex. i botten af linneskåpet, kan det godt hafva sin plats med en gammal ren handduk till öfverkast. Vid större hjudningar bör ock ihågkommas, att man lemnar fram några gamla, slitna lakan att torka på, ty det är egentligen vid dylika tillfällen som duktygen äro mest frestande.

Frida N. N.

Fru Lundstedts Engageringsbyrå & kommissionskontor

för kvinnliga tjänare,

2 Norrmalmstorg 2.

Upplysningar och hjälp för inköp o. ordnandet af middagar och soupéer. Skickliga kokfruar. Pris 5 kr. mid-dag, 3 kr. soupé.
Pianister för dansmusik kunna alltid genom byrån erhållas.
För kolimport och ångvedsågeriet upptagas med tacksamhet order å all slags kol och ved.
Allm. Telefon 70 06. [2884]

Köp på försök

Fullständig Lärobok för själfstudium i Gabelsbergers stenografi, antagen af Nordiska stenograf-förbundet. Erhålles portofritt mot insändande af En krona i frimärken till Sleinners Redaktion, Vestervik.
(G. 24573) [2839]

Flaggor

slutrealiseras.

Utmärkt julkäpp!

Svenska

8 fot = 2,4 mtr till kr. 10:—
10 » = 3,0 » » » 14:—
12 » = 3,6 » » » 18:—
14 » = 4,2 » » » 22:50

Netto extra kontant.

Till landsorten mot efterkraf.

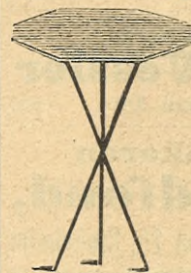
A. G. Strindbergs

konkursmassa.

Stockholm

8 Tegnérsgatan 8

Allm. telef. 85 77. [2963]

Omonterade
Konsolbord
å 1:25.

Blomster-
ställningar
å 1:50

af imiter. ebenholtz,

sändas mot efterkraf från

A. Vilh. Petri, Hvetlanda.

(G. 25158) [2964]

Upprop.

De för Gudstjänstens upprätthållande inom Nya Kyrkans församling intresserade anmodas vänligen att med gåfvor bistå den af "Fridsförbundet" i början af dec. anordnade basar, hvilken framdeles annonseras. (G. 7114) [2959]

Spar edra tänder!

Försök mina i 12 års tid berömda Elektro-Öronringar å 50 öre paret. Stillar tand- och hufvudvärk.
J. A. Stenquist, Enköping.
(G. 7072) [2952]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Mynttorget 1.
[1366]

Kunglig Hofleverantör Otto Gillbergs

Etui- & Portföljfabrik,

Specialaffär för alla finare arbeten i läder, plysch, sammet och siden etc.

36 & 38 Hamngatan 36 & 38.
Telefon 49 70.

Rekommenderar sina tillverkningar af alla slags Etuier, Portmonnäer, Plånböcker, Portföljer, Damväskor, Sy- & Smyckeskrin m. m., i vackra mönster.
Montering af Tapesseriarbeten.

Infattar Akvareller, Fotografier och Planscher i ramar med passepartout eller kartonger.

Ramlister till billiga priser.

Obs. Fullständigt snickeri i fabriken.
Gods varor. Egen tillverkning.
Billiga priser. [2273]

Adolf Bonniers förlag:

Rådgifvare för husmödrar.

En samling råd och upplysningar för hemmet och hushållet. Bearbetning från tyskan af O. H. D. Med 68 upplysande träsnitt. Pris 3: 50, inb. 4: 50. [2203]

Försök

extra fin delikatessill,

» » anjovis, alla slag.

sardiner, ryska och franska ärter, sparris, hummer, Haricots verts, hos

46 69 Fredrik Sydow 46 69
25 Klarabergsgatan 25. [2930]

100

finfina Visitkort

sändas franko mot 1 kr. i frimärken.

Olof Lindstrand, Göteborg.

(Nord. A.-B., Göt. 4488x2) [2918]

Goss-Trikåkostymer.

Extra prima helylle för 3 o. 4 års 3: 25, 5 o. 7 års 3: 50, 8 o. 10 års 3: 75.
Prof på kvalitén, då 30 öre i frimärken insändas till

tillverkaren [2917]

O. Williamson, Borås.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Aldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [1937]

Barnkläder.

Ett rikhaltigt lager af Goss- o. Flickkläder för alla åldrar, bättre och enklare. Kläder sys äfven, då tyg tillsläppes.
Telefon 23 62.

Naney Cederberg,

24 Vesterlånggatan 24. [2511]

En kurs för unga lärarinnor som vilja lära sig att på språket själf och efter ett säkert system undervisa i franska och engelska, anordnas efter jul af en utländska med mångårig praktik. — Vidare underrättelse å

Fredrika-Bremer-Förbundet.

[2736] (G. 23766)

Tofs- och Bollfransar, Gardinhållare och Spjällsnören.

Eleganta och enklare artiklar för montering af arbeten m. m.
Beställningar utföras skyndsamt hos

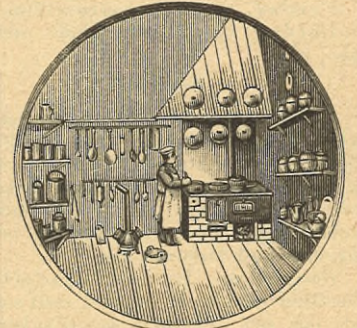
O. HALLGREN

Snörmakare,

50 Regeringsgatan 50.

Order på landsorten expedieras omgående.

Allm. telef. 61 89. [2877]

Bröderna Åhgren
Husgerådsmagasin

3 B Hamngatan 3 B.

Nyheter för köket.

[2772] Telefon 54 33.

Alldeles nytt och dessutom ovanligt vackra och välsittande äro de omtyckta Damvästar af bästa ullgarn och med stilig insättning och bård, allt i de vackraste färger, som fås endast från ALB. S. JONSSON, Göteborg.
Sändes hvar och en mot 4 kr. efterkraf. Parti rabatt. Uppgif storlek. [2272]

På Wilhelm Billes förlag:

Huru männen fria.

Den ödesdigra frågan med dess svar af Agnes Stevens.

Pris 2: 25. [1736]

27 december

är 3:dje dragningen i Kulturhistoriska Föreningens lotteri

på konst-, industri- och slöjdföremål. Lotteriet omfattar 10,000 vinster, värda 175,000 kr., och med hufvudvinster af 2,500, 2,000, 1,500 och 1,000 kr. värde. Lottsedlar till 2 och 3 kr. säljas i alla boklädor. [1939]

För känslig hud!

För ömtålig hud!

För ansiktet!

KÖP

Henrik Gahns

Victoriatvål!

Fin toalett-tvål, innehållande anti-septiska beståndsdelar. Skyddar för inficerande ämnen. Är fullkomligt neutral.

Säljes i välförsedda detaljaffärer. [2609]

Aug. Magnusson

STOCKHOLM, 46 & 48 Vesterlånggatan.

Försäljningslokaler å nedra botten, 1, 2 o. 3 tr. upp.

Svarta och kulörta
SIDENTYGER.

OBS! Begär prover och pris.

[28851]

Matlagning.

Braxen, som är en mycket benig fisk-sort, ätes lämpligast varm, helst om den väger under eller blott 1 kilo, väger den däremot två kilo eller därutöver, är den äfven mycket god inkokt. Fisken kokas hel eller styckad i mycket kort späd samt serveras med sås af fräst smör och mjöl, utspädd med fiskspadet, redd med äggula och grädd, smaken bruten med salt, socker och citron eller franskt vin; i allra enklaste fall kan ättika användas i stället för vin eller citron. Den, isynnerhet af herrar, högst värderade braxentungan bortrensas dock ofta, till följe af okunighet om dess utseende, tillika med gommen; den ser ut som ett späcklager i gommen och svalget och måste nog akta, då fisken rensas och tvättas, att den bibehålles och som sagdt ej får göra gommen sällskap. När braxen om sommaren anrättas kall, bör man utsluta peppar och lagerbärsblad i spadet och blott använda dill, men i alla fall bryta smaken med socker, salt och ättika. Bitarne läggas i form och spadet påsilas, uppstjälpes som à la daube, garneras med hårdkokta ägg och persilja samt i stjärnor eller blad uttagna rödbetor; ätes med en sås, tillagad af grädd, ättika, peppar, socker och riven pepparrot. Braxenhufvud anses ock af mången för en stor läckerhet, och på de ställen, där det är godt om braxen och den insaltas, kan man af taga och koka hufvudena och äfven af tungorna laga en särskild rätt. Braxenhufvud tillagas som ofvan är sagdt om braxen, tungorna stufvas i följande sås: $\frac{1}{8}$ kilo smör fräses med en rågad matsked mjöl och en medelstor spansk lök; därpå slås $\frac{1}{2}$ liter eller något mera kalfbuljong eller ock af spadet, hvari fisken kokt, men buljong är nästan bättre. Såsen afredes med 2-3 äggulor, en half kopp söt grädd, lika mycket franskt vin, en tesked socker och en tesked citronsaft; finskuret citronskal, salt och hvitpeppar efter smak tillsättes. Tungorna, först kokta, läggas att blifva genombettade, men såsen får ej koka, sedan den är afredd, ty då skär den sig. Serveras i sin sås, garnerade med champignoner och murklor, fiskfärs skuren i trekantiga bitar, klyftor af hårdkokta ägg m. m.

Frida N. N.

Turska bönor och spenat få en grön vacker färg, då 2 à 3 gram soda lägges i vattnet då det kokar, innan grönsakerna iläggas till förvällning.

M. A.

Om kokta katrinplommon späckas rätt och väl med skållad, i strimlor skuren sötmandel, får man ett ganska vackert garnityr till fruktimos, men isynnerhet till kall risgrynsgröt, uppblandad med vanilj, socker och gräddskum.

Frida N. N.

Titaniapudding. Man vispar $\frac{3}{4}$ liter söt grädd till så hårdt skum som möjligt, blandar den med 150 gr. citronsocker, 100 gr. röd upplöst gelatine, 100 gr. från kärnorna befriade körsbär och ett halft glas marasquino, rör massan så länge, tills den börjar stelna, fyller den i glasskålar och ställer den på is, tills den skall användas.

Klädedräkten.

Om skodon klämma, kan man afhjälpa detta genom att smörja dem med glycerin, som droppas på en lapp. Både öfverlädret och sulorna gnidas in därmed och få sedan torka. Detta förfaringsätt upprepas flera gånger, hvar efter skodonen aftorkas med en trasa. Läddret smyger sig då väl efter foten utan att klämma. Efter denna behandling af skodonen bör man ej låta borsta dem, ty skinet blir då hårdt af skosvårten och spricker lätt. Genom användning af glycerin behåller det däremot utseendet af att vara nytt och är mera hållbart. I fuktigt väder tränger ej heller vätan igenom.

HUSMÖDRAR!
För att få edert kaffe klart och välsmakande, så använd

Prima Kaffe-medel

hvilket säljes hos Hrr Speceri- & Kaffe-handlande och i parti hos Frans Lidell, Stockholm.

OBS. Hvarje paket är försedt med ofvanstående skyddsmärke. [2849]

Fjäder,

utmärkt vacker, spritad och ospitad, från 71, 94 öre, 1: 18 och 1: 41 pr kilogram i

John Yttermans
(Stockholms äldsta) sängklädersaffär,
7 St. Nygatan 7,
STOCKHOLM. [2869]

CIBILS
världsberömda
Flytande buljong.

Handelsmärke.

CIBILS är, hvad smak och godhet beträffar, oöfverträffad, emedan den buljong man däraf bereder ej kan fränskiljas den, kokt på färskt kött. Bruksanvisning på hvarje flaska. Cibils finnes att tillgå hos de flesta specerihandlare i riket.

Engros-försäljning för Stockholm hos herr Nils Ulin, Allm. telef. 67 96.

Enda importörer för Sverige:
J. LAGERVALL & Cii,
Göteborg. [2588]

Damhårarbeten,

vackra och väl gjorda, af renaste preparerade Hår i alla färger, hvaraf särskildt framhålls: Damperuker fr. 15 kr.; Lösbenor fr. 5 kr.; Chignonor fr. 4 kr.; Flätor fr. 3 kr.; Hårknutar fr. 2 kr.; Lösluggar fr. 2 kr. m. m. hos Herr och Fru **E. Malmberg,** Engelbrektsgratan 5, Hamngatan 18. Etablerad 1871. Allm. Tel. 150 94. [2837] Bell » 10 56.

Fru Thorborg Malmsjö

Vallgatan 35, Göteborg,
får härmed tillkännagifva, att hon fortfarande liksom under de senare åren åtager sig mot billig provision uppköp af allt, som tillhör damtoaletten och besättningsartiklar m. m. Genom flerårig erfarenhet o. noggrann kännedom om de förnämsta af Göteborgs butiker, kunna de bästa varor uppköpas till de billigaste priser.

(Nord. A.-B., Göteborg. 4507x1) [2942]

Ingen moder

bör underlåta att köpa den älskliga italienske författarens *Farina's* nyss i öfersättning utkomna bok

MITT BARN,

som spridt hans rykte i alla länder. Fin iakttagelseförmåga och älskvärd humor täfva med hvarandra i denna tusande bok, som öfverallt, där moderslycka och fadersstolthet finnes, skall finna öppna hjärtan.

(Adolf Bonniers förlag; 2: 50.) [2751]

Endast NEIIENDAMS Te.
Regeringsgatan 28 A & B. [2575]

Nya Hushållsskolan

för bildade flickor.

(Grundad 1881).

19 Vestra Trädgårdsgatan 19. [2949]

Maskinkrossad Anthracit,

bästa bränsle för Illuminationskaminer och Värmenecessairer hos

JOH. LUNDSTRÖM & Kni,

Allm. telef.: 22 88. Kontor: 14 Skeppsbron 14. Bell telef. 18.

» » 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5.

» » 61 98. Filial: 1 Parmmätaregatan 1. [2723]

Nya Hushållsskolans Matsalar

19 Vestra Trädgårdsgatan 19

1 och 2 tr. upp.

Obs. Damkafé 1 tr. upp. (2950)

Vackert Skinnbräm

från 65 öre, 80 öre, 1 kr., 1,25, 1,50 pr hel mtr.

OBS. Nya och moderna varor!

Skinn-Muffar fr. 1: 75, 2, 3, 4, 5 o. till högr. pris.

Skinn-Kragar » 2, 3, 5, 7, 10 » » »

Skinn-Boor » 4, 6, 8, 10, 12 » » »

Skinn-Peleriner 7, 9, 12, 15, 18 » » »

Skinn-Mössor 4, 6, 8, 10, 12 » » »

OBS. Beställningar, förändringar och reparationer emottagas till billigaste priser

41 LUDVIG EDLER, Körsnär 41

Regeringsgatan. [2940]

Ett mångårigt praktiserande i yrket på de största fabriker såväl i Sverige som Tyskland, Schweiz, Frankrike, England och Amerika garanterar ett godt arbete.

Moderna Pelskragar,

passande för både höst och vinter, i stort urval från 7 kr. till högre priser hos

D. Forssells Söner & Co,
10 Drottninggatan 10. [2457]

Praktiska Hushållsskolans Bröd- och Matvaruhandel

11 Jakobsbergsgatan, 38 Nybrogatan,
27 Tegnérsgatan. [2951]

Hvarje husmoder,

som sätter värde på att vid hembakning erhålla goda småbröd och tårtor, spis- och knäckebröd, olika sorters limpor, olika slags karameller och glace samt god jäst m. m., m. m. bör insända 75 öre i frimärken till C. O. Ekblad & Comp:s bokhandel i Vestervik, då portofritt erhålles en tillförlitlig Sats-bok för nämnda ändamål. [2167]

Besynnerlig,

men på samma gång roande, skall enhver finna den artikel, som härmed erbjudes under namn af **Elektra** (elektrisk figurdans). Insänd 80 öre i spar-märken, så erhålles ett prof. Vid partiköp lemnas rabatt. **John Fröberg,** Finspong. [2947]

Billigt och väl

utföras lagningar, förgyllning och försilfring i

Guldsmedsverkstaden,
7 Brunkebergsgatan 7. [2899]

Beställningar å alla slags Skjortor,

Kragar o. Manschetter utföras väl o. billigt.

Engelska Skjortfabriken,
2 Biblioteksgatan 2.

OBS. Utmärkt goda engelska och svenska tyger. Telef. 65 82. [2858]

SVARTVIKS Stärkelse,

svenskt fabrikt, gifver linnet, utan att förstöra det, en bländande hvit färg. Till salu hos alla specerihandlande i riket. [1487]

J. W. Bengtsson,

adr. Hångsdala,
uppköper makulerade svenska lösen- o. tjänstefrimärken i större o. mindre partier. För lösen-, god blandn., betalas 70 öre pr 100 st., för tjänstefrim. d:o d:o 25 öre pr 100 st. OBS. Felfria exemplar. [2921]

Allmänt erkändt bästa, hittills öfverträffade, välformade

Snörlifvet La Gracieuse

hvilket ej behöfver hårdt tillsnöras för att blifva välsittande. Finnes endast att erhålla i Sverige genom

HENRIK LABATT, Stockholm, 27 Drottninggatan 27, 1 tr. upp.

OBS! Expedieras mot efterkraf, om storleken kring lifvet uppgifves i decimaltum eller centimeter. Storlekar finnas från 48 till 85 centimeter. [2904]

Handarbeten.

Paraplyfodral. Det är alltid besvärligt att ha många effekter med sig på en resa, och man bör därför alltid så mycket som möjligt söka förenkla sin packning. Ett enkelt, men mycket praktiskt fodral, som rymmer två paraplyer på en gång, förfärdigas på följande sätt. Ett stycke grått linne, 36 cm. bredt och 75 cm. långt, afdelas midt på för att bilda två fack. Sedan man nedåt något afsneddat de båda delarne, men upptill afrundat desamma, monterar de upptill och nedtill med mörkbruna ylleband. Därpå fastsyr man nedtill på avfärdiga ett stycke från kanten ett hvitt linneband, medels hvilket de båda facken nedtill hopdragas, så att endast paraplykåppen kan sticka igenom. Därpå syr man åter ihop de båda delarne och monterar denna söm med ylleband, som upptill få sluta i en slinga, tillräckligt vid för att man vid bärningen bekvämt skall kunna tråda handen och armen genom densamma.

Fotografiställ i form af en drag- eller kakelugnsskärm äro en mycket omtyckt nyhet, som är så mycket mera att framhålla, som man själf med litet möda och obetydlig kostnad kan förfärdiga dem. Man tager tre jämnstora cigarrlåslock, tvättar och torkar dem och förbinder dem sedan med små gängjärn, så att man kan ställa upp dem i form af en tredelad kakelugnsskärm. I samma storlek tager man nu tre pappstycken, lägger ett tunnt lager vadd på dem och öfverdrager hvarje särskildt stycke med tyg, satin eller atlas. Genom mindre och större stycken tyg, som man fäster på detta första öfverdrag, får man fickor för kabinet- och visitkort. De färdigöfverdragna och med fickor försedda pappstyckena fastnagas med helt små stift på cigarrlåslocken. För att stiften ej skola bli synliga på utsidan, lägger man rundt om de öfverdragna pappdelarne ett smalt band och på bandet helt smala träspjälor, som man lätt skär af cigarrlåsdrä. Nu förbinder ett stift träspjälan, bandet, pappen och utsidan utan att synas igenom. Bandet måste vara dubbelt så bredt som träribban, så att man kan vika det öfver denna och fästa det på utsidan. Denna kan man efter behag dekorera antingen med målning eller guldbroderi, som man kan utföra på plynch. Originellt och vackert är äfven ett öfverdrag af cretonne med blommigt roccomönster.

Hvarjehanda.

Handsvett. Detta onda, som är högst obehagligt vid finare handarbeten, pianospelning, ritning etc., måste behandlas dels lokalt, dels genom något allmänt hudstärkande medel. Till de förstnämnda medlen höra tvättningarna af händerna flere gånger om dagen i ekbarksdekot eller alunlösning. Innan man går till sängs, beströr man händerna med följande pulver: salicylsyra 3,0, stärkelse och zinkhvitt hvardera 10,0, preparerad talcium 90,0, hvarpå händerna omlindas med bindlar.

Huden stärkes för öfrigt, genom att man hvarje dag tager kall afrifning öfver hela kroppen.

Ericksbergs Mineralvattenfabrik
Angenäm o. helsosam
läskedryck

APOLLINARIS

Serveras
å de flesta Res-
tauranger & Cafèer.
Artificiellt Kolsyradt Mineralv.

OSTRON, Extrafina 1: 50 å 2 kr. pr duss. Vid köp af minst 100 st. är priset 10 å 12 kr. pr 100, Hummer, lefvande eller kokt, alla sorters Skogsfågel samt Gäss, Kalkoner, Capuner, Ankor, Poulard, Hamburgerkyckling, Fasaner, Vaktel, Morkulla, Beckasin, Lax, färsk och rökt, Färsk saltjöfsk, färsk rysk Caviar, färsk Tuppkammar, ryska Saltgurkor, ryskt Thé, Sill och Anjovis i utmärkt goda kvalitéer. **WIRÉN & K.ni.** Stockholm. Telefon 22 59, 3 96. Telegrafadress: Wiréns. [2828]

Galoscher, äkta ryska, nyinkomna, till fabrikspris. Messingsbokstäfver gratis.

Paraplyer, specialité, gloria, fin-fina käppar, fr. 4 kr. st.

Svarta varor: cachemir, thibet, rayés, moreens, ital. cloth, lasting, billigast.

Borddukar: hvita o. kulörta, i många mönster o. kvalitéer.

Hvita varor af Tuppen's o. Malmö fabrikers utmärkta tillverkningar till fabrikspris.

Tricotvaror. strumpor, tröjor, normalskjortor, kalsonger, västar, kofkor, tricotlif, vantar m. fl. varor billigast hos

Carl A. Thorell
Garn-, Väfnads- & Tricotaffär
3 A Hamngatan 3 A. [2937]

Gångmattor
billigt
i [2935]
K. M. Lundbergs
BOSÄTTNINGSMAGASIN
7 Storkyrkobrinken 7

**OTROLIGT,
men verkligt!**

Svart helsiden Merveilleux, prima kvalité å 2: 50 pr mtr = 1: 50 aln.

Svart hellelle Biaritz, dubbel bredd å 2: 50 pr mtr = 1: 50 aln, kostat 3: 90 pr mtr.

Svart hellelle Cachemire, dubbel bredd å 1 kr. pr mtr = 60 öre aln, Profver fritt. Expedieras till landsorten mot efterkraf.

August Carlsson
50 Vesterlånggatan 50
61 Drottninggatan 61. [2956]

Ett stort parti fyrskaftad, hellinne
Kökshandduksväf af god kvalité slutförsäljes till 45 öre pr meter.
Glashanddukar, handväfda, med röda bårder, 75 cm långa, 4: 25 pr dussin.
Drällshanddukar, prima, handväfda, med röda border, 75 cm långa, 6: 50 pr dussin.
Hollands, fintrådig, utan appretur, utmärkta till baralinne, 75 cm bred, till 42 öre pr meter.
Hollands, extra god, tjock vara, utan appretur, 80 cm bred, till 50 öre pr meter.
Bomullslärf, väfdt af blekt garn, extra god kvalité till lakan, 75 cm bred, 45 öre pr meter.

Obs! Profver sändas gratis, på det hvar och en må kunna öfvertyga sig om varornas godhet. [2920]

Ernst Winbergh, 78 Järntorget 78.

Maltextrakt

och preparater däraf, tillverkade å undertecknads därför särskildt inrättade laboratorium.

OBS. Detta Maltextrakt är af en mängd svenska läkare med synnerligt förtroende använt och af dem väl vitsordadt.

OBS. Hr Kemie Professorn Aug. Almén i Upsala säger i sin analys: Det är ett verkligt Maltextrakt, fritt från främmande tillsatser och skadliga ämnen, bestående hufvudsakligen af maltos och dextrin samt peptoner och för öfrigt mer än vanligt koncentreradt, hvilket bidrager till dess oföränderlighet vid förvaring.

OBS. I medicinska tidskriften »Journal d'Hygiène» (Paris) yttras om maltextrakt, att bland dem intager onekligen Oscar L. Björkboms i Göteborg främsta rummet.

OBS. Vid utställningen i London yttrade prisdömarne, att detta maltextrakt var det renaste preparat af detta slag, som de någonsin undersökt.

OBS. Bland de i Malmö utställda svenska och danska maltextrakt var detta det enda, som tillerkändes första priset.

OBS. Finnes å de flesta apotek i riket. Å platser, där så icke är förhållandet, antagas kommissionärer.

OBS. Beskrifningar jämte prisuppgift öfversändas portofritt på begäran. **Göteborg. Oscar L. Björkbom.**

Fabrik för Förbandsartiklar af alla slag.

Priskuranter öfversändas portofritt på begäran.

Göteborg. Oscar L. Björkbom.
(Nord. A.-B., Göteborg. 4347x3) [2792]

TÄCKEN,

filtar, gardiner, duktyger, servetter, handduksväf och norrlandsväf till gröfre handdukar från 42 öre pr mtr = 25 öre aln.

OBS. Täcken, väl stickade med fin vadd, allt till de billigaste priser uti

AUG. GRÖNBERGS

Garn-, Väfnads- & Tricohandel

12 Nybrogatan 12, hörnet af Riddaregatan. [2941]

Liljekonvaljerötter.

1,000 st. .... kr. 28:—

100 » ..... » 3: 50

Stora, starka, präktiga Liliium auratum inkomma i nästa månad och är priset:

100 st. n:r II ..... kr. 50:—

1 » ..... » —: 60

100 » n:r I ..... » 75:—

1 » ..... » 1:—

Svensons Fröhandel

Lilla Nygatan 17, Stockholm. [2912]

Aug. Magnusson

STOCKHOLM, 46 & 48 Vesterlånggatan.
Försäljningslokaler å nedra botten, 1, 2 o. 3 tr. upp.

Största lager i Norden af kulörta och svarta **KLÄDNINGSTYGER.**
OBS! Profver kostnadsfritt. [2886]

Läkareråd.

9 - 19 år. Bestryk dem med ett tjockt lager borsyrvaselin (10 proc.) och lägg på litet ren bomull och fäst denna med amerikansk häfta af lämplig storlek. Byt om detta förband morgon och afton, och tvätta på aftnarna försiktigt af med aseptin. Ej farligt, men bör skötas ordentligt.

Försök. I svaret till Naima i n:r 5 finner Ni hit hörande upplysningar. — »Hårroten» följer ej med, när ni rycker ut håren, hvarför detta sätt är lika lönlöst som att använda de nämnda »essencerna», hvilka i alla händelser ej komma hårroten att »rutna».

Lilla Yts. 1) Man bör under de närmaste timmarna iakttaga absolut tystnad; att dricka någon varm dryck, t. ex. the, är lämpligt. 2) Beror på, af hvad slag katarren är, om den är akut eller kronisk, sitter i de finare eller gröfre lufttröna o. s. v. 3) Det beror på orsaken; står väl antagligen i samband med katarren.

Elsa. Om er mage är i god ordning, så bör Ni äta så mycket som möjligt och i synnerhet förtära mycket mjölkmat (2 liter mjölk dagligen) och gröt (hafregrynsgröt). Mellan de egentliga måltiderna drickes mjölk eller porter.

Svea. 1) Beror på, om det står i samband med något underlivslidande; kan blott genom undersökning afgöras. 2) Gör hvarje afton under längre tid en spolning med en ljum 1 proc. koksaltlösning. Lämplig apparat torde Ni kunna erhålla på apoteket. 3) Nej, om det blott sker med försigtighet, så att Ni ej skär Er, ty då kan Ni möjligen riskera blodförgiftning. — Alla tvättningar vid dessa tillfällen äro fullkomligt oskadliga.

Ida. Endast genom en urinundersökning kan det afgöras, hvar på detta beror. Något »farligt» torde Ni knappast behöfva befara.

Ajaf Ja. **Sirt.** Det bästa och säkraste medlet vore massage. Har Ni ej tillfälle att erhålla sådan, bör ni morgon och afton med handen göra grundliga guidningar med kamferolja; något absolut säkert resultat torde Ni dock ej härigenom få påräkna.

Tilldeligt kokett. Se svar till Naima i n:r 5. **Orolog Skånska.** 1) Helt säkert skulle ej någon kirurg vilja tillstyrka eller utföra dylik operation. Och hvartil skulle det tjäna? 2) Nej, det behöfver Ni ej.

Tuttie. 1) Ja, helst på morgonen omedelbart vid uppstigandet. 2) ja; nej snarare tvärt om. 3) ja, men man gör klokare i att hålla upp ett par, tre dagar. 4) ja. — Afrifningarna gifvas helst med lakan doppade i vatten af rummets temperatur) af en person med litet handlaz och öfning. Själfrva afrifningen, hvarvid hufvudsakligen rygg och bröst froiteras, bör ske raskt, hvarefter torkas mycket väl med ett groft lakan. Bäst är — åtminstone vintertiden — att ligga några minuter efter afrifningen, tills kroppen åter blifvit uppvärmd.

Ung Lisbeth. Försök ingnidningar flere gånger dagligen med corderam försatt med 1 proc. salicylsyra. Som åkomman emellertid är ytterst svårbotlig, vilja vi råda Er att rådfråga specialisten.

Wera. 1) Tag hvarje kväll under 15 minuter ett 50 gr. varmt handbad och ingnid därpå kamfersprit. — Är Ni allmänt klen (t. ex. till följd af bleksot) måste lämplig alimänbehandling användas. 2) Se svar till Eva i n:r 3. Dock torde vara bäst att rådfråga specialisten, om Ni har tillfälle därtill.

E-n. Nej. Intet att göra. **Karin.** Utan tillfälle till undersökning anse vi oss ej i ett fall som dottra kunna gifva Eder råd.

Olycklig. Det är ju allt skäl att fortsätta behandlingen för edert underlivslidande, som nog är källan till en del af Edra krämpor. — Vi skulle i öfrigt vilja råda Er att under 6—8 veckor dricka *Roncegnoavatten*, en matsked i litet vanligt vatten tre gånger dagligen vid måltiderna.

Tryckfel. I svaret till *En tolfårig flicka* i förra numret står »en matsked morgon och afton», hvilket bör vara en *tesked* morgon och afton.

Frågor.

N:r 835. Anhålles vördsamt om modell å nälväsor med tillbehör, eller s. k. sjömanshustrur. *Louise H.*

N:r 836. En af Iduns läsarinor, som är mycket besvärad af ömkyla i händerna och försökt mycket för att få bort detta onda, men utan resultat, frågar om någon vill upp-lysa henne om något radikalmedel mot nämnda onda?

N:r 837. Finns det i Stockholm någon byrå, som anvisar och anskaffar platser i alla bransch-er? Svar härå i nästa nummer emotes med tacksamhet af *E-th.*

N:r 838. Kan någon af Iduns läsarinor lemna uppgift på ingredienserna till Grahamsbröd och de olika delarne, som användas till en sats? *Maria*

N:r 839. Finns något annat bättre medel än rå linolja att släpa frå uti? Oljan brukar nämligen gärna, när det polerade får stå något, slå ut och gifva träet en ganska ful yta. Svar emotes med tacksamhet af *Polererska.*

N:r 840. Skulle någon af Iduns tillmötesgående läsarinor vilja sända mig monogrammen A. P., B. P. och H. P. passande till duktyg?

— Äfven frågas hur man skulle kunna förfärdiga en enkel arbetsväska? Om någon ville underrätta mig därom, vore ingen tacksam- mare än en *Sömmerska.*

Percy F. Luck & Co
Stockholm.

China Theer.

Congou.		Pris pr kilo
Finest Moning	11: —	
Kungchow	9: 20	
Oonfa	7: 20	
Moning	6: 20	
Kaisow n:r 1	5: 25	
Kaisow n:r 2	4: 30	
Kaisow n:r 3	3: 50	
Congou	2: 80	

Souchong.

Finest Souchong	11: —
Lapseng Souchong	7: —
Souchong n:r 1	5: —
Souchong n:r 2	4: 30

Blom The.

Pris pr kilo	
Finest Blom Pekoe	16: 50
Blom Pekoe n:r 1	9: 70
Blom Pekoe n:r 2	7: 30
Finest Scented Orange Pekoe	7: 80
Hyson (grönt)	6: 20
Scented Orange Pekoe	6: 20
Oolong	5: 25

Indiska Theer.

Finest Assam	11: —
Malty Cachar Pekoe	9: —
Assam	6: 20
Ceylon	6: 75
Darjeeling	4: 80

The-Blandningar.

Pris pr kilo	
Non Plus Ultra	11: —
O. T. D.	8: 50
Czarens	7: 30
Mandarin	6: 40
Stora Moguls	5: 40
Mikadons	4: 50
Kalifeus	3: 50
Rehausens, original	7: 10
Rehausens	4: 30
Smulthe	3: 50

Särskildt framhålla vi »Stora Moguls» och »Mikadons» theblandningar å kr. 5: 40 och 4: 50 pr kilo såsom varande mycket passande hushållsthe af god kvalitet.

Försändelser till landsorten emot efterkräf eller postförskott. [1645]

Billigaste Kulinköp af Klädningstyger

Tjocka, goda dubbelbreda från kr. 1: 20 pr mtr = 70 öre pr aln, Hellye Serge, Rayé, som förut kostat kr. 2: 75, 2: 50, 2: — pr mtr, nu 1: 75, 1: 68, 1: 25 pr mtr.

Svarta Helsiden Merveilleux från 2: 50 pr mtr; hvarförutom vi rekommendera vårt stora lager af schalar, eleganta underkjolar i såväl ylle som siden med ylle-flanellfoder, paraplyer för damer o. herrar från de enklaste till de mest eleganta o. moderna billigast hos

Basaren å Norrbro **ANSTRIN & K:ni** Stockholm

Husmödrar!

Försöken *Th. Winborg & Cris* i Stockholm tillverksniagar af

Lactoserin-Cacao,

förordad af professorerna C. E. Bergstrand och Olof Hammarsten;

Concetrerad Ättika på flaskor för utspädning.
Senap, blandad som engelsk o. fransk, flere sorter.
Biffsteksås,
Soja,
Malda kryddor (garanteras oblandade) på bleckdosor med genomborrade lock.

Flere prisedaljer erhållna, och äro fabriken fullt jämförliga med de bästa utländska. Tillhandahållas hos hrr specerihandlare. [2228]

Adolf Bonniers förlag: [2856]
WÄCHTER, kvinnans själfhjälps vid underlivslidanden, öfers. med 10 träsn. 75 öre. **ERICSSON,** Blomsterodling i boningsrum. 4:de uppl. med 43 träsn. 2: 50, inb. 3: 50. Anläggning och skötsel af sötvattensakvarier af O. E., med 31 träsn. 75 öre.

Ospritadt Portvin,

ej beredt för Londonskeppning, å 1: 50 och 2: 50 butelj. Vid kontant köp lemnas 10 proc. rabatt.
Leffler & K:ni,
6 Hötorget 6.
Vinbolaget Brages efterträdare. [2697]

CARL JOHANSONS Möblerings-affär,
45 Drottninggatan, en tr.
Stor utställning af Möbler i moderna och antika mönster.

Broby Mejeri pr Arneberga säljer: **gammal helfet ost,** liknande schweizerost, **gammal, fullt halfet ost.** Dessa ostsorter rek. särskildt. **Holländsk kryddost** af 1:na beskaffenhet och till nedsatt pris. [2929] (G. 25260)

EXCELSIOR-TE
Direkt fr. produktionsorten importeradt, oförfalskadt
X KINESISKT TE X
med fin arom försäljes i flere utmärkta o. prisbilliga kvaliteter gen. Hrr Specerihandl. *En gros* lager hos **Otto Dahlström & Co.**
EXCELSIOR-TE [2356]

Emaljerade Kokkärl,
Emaljerade Fisk-kittlar,
Emaljerade Potatiskokare.
F. O. Lindblom
65 Drottninggatan 65,
Hörnet af Kungsgatan. [2688]

På
grund af den oerhörda omsättning min **EXAMINATOR** rönt, säljes den till 1,50 pr st. Svenska tidningar hafva gifvit den de vackraste vittord. Erbjuder äfven härmed en godköpsupplaga, benämnd **LILLA EXAMINATORN.** Densamma är öfverräddigt fin, men säljes det oaktadt till 1 kr. pr st. Likvid torde insändas pr postanvisning. Vid partiköp lemnas rabatt. Partioch minutförsäljare i Stockholm hrr A. E. Jacobsson & K:ni, Drottninggatan 29 a. [2948]
John Fröberg,
Finspong.

WILH. HAGSTRÖM.
PAPPERSHANDEL
100 ark godt papper samt 100 st. kuverter [2684] säljas för **60 öre.** Profver sändas franko. i parti och minut.
HUDIKSVALL

Svar.

N:r 749. Ett tillförlitligt råd är att i mars månad afskära fikusen omkring ett par alnar från jorden. Nog blir den till en början ful, men om ett par tre månader är den full med grenar och återigen vacker. Har själf gjort så tre gånger, och alltid med godt resultat, dock bör man lägga ympvax på det afskurna stället.

N:r 756. Syltd Ingefära. 425 gram (= ett skålpund) torr ingefära, helst den s. k. ostindiska, utbredes i en träbunke. Ren kalk, upplöst med litet vatten, hålles däröfver och måste öfverallt väl betäcka ingefäran, som bör stå orörd i 14 dagar, men efter denna tid vändas med en tröspade. När detta skett, upplöses kalken med så pass mycket vatten, att den kan borttrinna, och ingefäran lägges i ett säll, sköljes sedan några gånger i kallt vatten och får ett par timmar ligga i sådant, hvarefter den lägges i ett djupt fat och tunn sockerlag hålles däröfver. I denna får ingefäran förblifva i 2 dagar, hvarefter sockerlagen afhålles, uppkokas och änyo öfverhålles varm. Under 14 dagar förnyas detta behandlingsätt minst 5 gånger. Slutligen kokas lagen, tills den som stora droppar faller från skumskeden. Ingefäran ilägges då och får ett uppkok. Förvaras sedan i den flytande sockerlagen på lerkrukor.

N:r 760. För att inhemta konsten att själf bränna in målningar på porslän torde »Gunnilla» kunna vända sig till Herr B. Hamnston, Wasa, Finland, som antagligen gärna står till tjänst. En praktisk, för ändamålet lämplig, flyttbar, brännugn, vare sig för gas eller räkol, erhålles efter brevveckling med Messrs. Stearns, Fitch & Co., Springfield, Ohio, U. S. A.

N:r 770. Om Hulda köper för 10 öre safran och lägger det i en tunn lapp, alldeles som blåkula, och blandar det i vatten eller stärkelse samt däri doppar de hvita öfverkastan, blifva de utmärkt vackert crémefärgade; starkt eller svagt beror på egen smak.

N:o 773. Asta. Hos fru Magnusson 44 B, Grefsgatan kan Ni få lära att själf förfärdiga s. k. smyrna-arbeten, såsom kuddar, fönsterdynor, divans-, salongs-, skrivbord-, och sängmattor.

När ni måste vända eder till Iduns läsarsinnor för att få råd i en sådan sak, råda vi eder att gifva eder fästman en ny fästnå i julkapp.

N:r 804. Köp till en början för 25 öre Mastix-käda, pulverisera den fin, glödda en liten eidskyffel eller annat järn af ungefärligen samma storlek eller tag några glödande kol på dyl. skyffel. Strö litet pulver, mastix därpå och uppfånga rökens därf med en strut, gjord af papp, hvilken hålles nära glöden, utan att antändas. Rökens skall andas in och ut samt bör icke sväljas. I början tål patienten kanske ej mer än ett enda drag eller inandning, ty de första gångerna retas patienten till svår hosta — ett godt tecken — småniongom tål han mer och mer. Inandningen förnyas 3 å 4 ggr dagligen. Af Hj. Stålhammars finaste blomsterhonung (ärlig försäljning ca 22,000 @) tagas 2 vanliga teskedar i ett vanligt dricksglas varmt vatten eller d:o mjölk, te eller choelad — detta 3 gånger om dagen och helst 1 timme före måltid. Honungen befördar därtjemt matlust och vållar normal matsmältning samt återställer krafterna. Denna kur har botat en person, som vid 25 års ålder var af läkare öfvergifven. Han lefde dock mer än 93 år. Många andra ha för resten botats af denna kur. Man måste dock noga använda den under 10—12 mån. och sedan alljämt honung, men då blott 4 teskedar dagligen. Hj. Stålhammar. Red. af Svensk Bitidning. Göteborg.

Breflåda.

Angelica. Er naturstämning lider brist på — stämning och natur.

H. Sg. Oss synes, att ni ingalunda valt bland de bättre eller mera representativa alstren af skaldens diktning.

S.-d. Motivet utnött, behandlingen torr.

Th-a H-n. Vi sända till tidningarna särskild notis om veckans innehåll, redan innan upplagan hunnit expedieras genom posten. Se där förklaringen!

Arbetsvän. Välkommen med den nya sändningen. Den räknas naturligtvis för sig.

Mar En. Vi ha redan träffat arrangement att kunna meddela det omtalade porträttet i nästa n:r.

En prenumerant af Idun. Sthlm. Vi hafva nog tänkt på saken. Skulle Ni ej vilja besöka oss på byrån för ett samtal?

Tea. Uppgif adress och bifoga 20 öre porto, erhåller Ni brefsvär.

Innehållsförteckning:

Ellen Nordgren; af H. L. Victorin. (Med porträtt.) — Idyll; poem af Daniel Fallström. — Ämbetet att vara husmoder; af Helena Nyblom. — Ett mål; skiss af Elena. — Iduns julkappsbasar. (Eorts.) — Revolution i kläd-tvätten; af A. Fl-d D. — Iduns panoptikon; af Seavola. Med oförtruten ifver. — Smånötiser från kvinnovärlden. — Teater och musik. — Hennes arbetsätt; ber. af Amanda Leffler. — Från Iduns läsekreter. — Förslag till matordning för vecka 24—30 nov. — Bakning. — Bostaden. — Linneskåpet. — Matlagning. — Klädedräkten. — Handarbeten. — Hvarjehanda. — Läkareråd. — Frågor. — Svar. — Breflida.

Clara Fabriks Stearinljus

Menr. Ahlberg Göteborg rekommenderar ett rikhaltigt sorteradt lager af säsongens nouveautéer uti Siden- & Ylleklädningstyger för Promenad-, Sällskaps- o. Baltoaletten. Sormagasin. Dame-Confection. Klädningar förfärdigas på kortaste tid, med största omsorg till bestämda, moderata priser. Ständigt nyheter uti modellklädningar. Profver o. modeplanscher sändas på begäran. Kostnadsförslag uppgöras, förfrågningar besvaras omgående. (Nord. A.-B. Göt. 4518x2)

Äkta ryska Gummigaloscher. Nytt, färskt lager af alla brukliga modeller nu inkommet. Fabrikspriser. Messingsbokstäfver gratis. 43 Schosty & K:ni 43 Drottninggatan hörnet af Klarabergsgatan. Telefon 54 07.

M. Cohns Kemiska Tvättetablissement Rödbodtorget 1, Humlegårdsgatan 1 & 3, STOCKHOLM, Drottninggatan 65, Göteborg, Kungälgsgatan 3, Upsala, emottager allt hvad till herr- och damtoaletten hörer, utan att något behöfver sönderprättas. Allt blifver som nytt igen. Ylleunderkläder och filtar tvättas, utan att krympa. Äfven färgning emottages.

Med. Dr Otto Ulmgrens TANDPULVER.

Praktisk Konstväfnadsskola, 37 Norrlandsgatan 37. Undertecknad, som i 12 år förestått Elfsborgs läns Väf- o. Slöjdskola, meddelar undervisning uti alla sorters konstväfnader och enklare väfnader. Elever, som önska deltaga i undervisningen, torde anmäla sig i skolans lokal. Väfstolar med tillbehör anskaffas. Beställningar af alla sorters Konstväfnader emottagas och utföras noggrant till billigt pris. Diverse Konstväfnader, såsom Portierier o. Gardiner af ylle o. bomull, Borddukar, Serveringsdukar, Parad- o. Badhanddukar, Kuddar, Förkläden, Flossa o. Kiddermönster samt enklare Mattor jämte Gardiner m. m., passande för sommarnöjen, finnas till salu.

Ebba Hagstedts Damskrädderi, 40 Drottninggatan 40. Billigt. Smakfullt.

Zulamith Wellander, mångårig elev af madame Marchesi i Paris, har åter börjat sin sångundervisning den 1 oktober. Anmälan af elever, såväl herrar som damer, mottages hvarje dag kl. 12—2 samt 5—6 e. m. Mästersamuelsgatan 16, II. Pris pr hel timme 6 kr., half timme 4 kr.

Alp-Flöjten!

Alp-Flöjten är det nyaste, elegantaste och på samma gång det allra lättlärdaste blåsinstrument som existerar. Hvar och en som förut kan spela accordeons (dragspel) är genast lika slängd uti att traktera alp-flöjten. En kärkommare julkapp får man i sanning söka efter! Den stora omsättningen har gjort, att vi nu kunna sälja den till kr. 4: 50. För öfrigt påpeka vi vår realisation af en del musikinstrument, såsom violiner fr. 5—30 kr., positivstämda Magdeburger dragspel (accordeons) fr. 2: 50—25 kr., munspele fr. 10 öre till 3 kr., »konung Davids harpa» fr. 50 öre till 3: 50, gitarstälsträngar pr sats 75 öre, violin d:o 40 öre, prima sensträngar till 1—1: 50 o. 2 kr. pr sats. Order expedieras genast pr efterkraf eller förs köttlikvid. Fogelberg, Wernstedt & K:ni, Bokhandel, Ockelbo. (G. 25355) [2946]

Märkning. All slags märkning (utom med bläck) samt broderi på sänglinne utföres fort och billigt. Bergsgatan 4, 3 tr., Kungsholmen. [2957]

Ullgarner för maskinstickning billigast; profver och prisuppgifter på begäran. J. H. Almgren, Borås. [2909]

LITSTRÖMS INHALATOR mot SNYVA, NALSUSS & AUFVUDVÄRK. Till inandning genom näsan kan äfven begagnas apotekare Litströms i Falun Inhalator, som innehåller ett hälsosamt o. omlägligt antiseptiskt medel, hvilket vi själfva en tid pröfvat.

Säljes i Stockholm hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41, Louise Blomberg, Vesterlånggatan 39, Elin Edlund, Drottninggatan 63, Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Ad. Torg, Södra Tidningskontoret m. fl., i landsorten å en del Apotek samt i väl försedda Parfumeri-, Ekiperings- och Cigaraffärer å 1 krona pr st. Sändes franko mot kr. 1,10 i frim. Axel Litström, Falun. [1720]

Bort med liktornarne! Deletor. Ett nytt, osvikligt, smärtfritt liktornsmedel (bättre än Colloidin och alla andra liktornsmedel) borttager fullkomligt liktornar med roten inom kortaste tid. Inlagdt i eleganta kartonger har Deletor den stora fördelen framför alla dylika medel, att man ständigt bär det på sig. Hvar och en, som har liktornar, skall skatta sig lycklig efter att hafva använt Deletor. Hvarje kartong kostar 1 kr., som insändes som postanvisning eller i sparmärken. Post- o. telegrafadress »Deletor», Upsala, Vaksalatorg 27 och Göteborg, Magasinskvartieret 1 & 2. [2424]

C. H. Billbergs Pianofabriks, Göteborg, välkända, in- och utrikes prisbelönta tillverkningar af Flyglar & Pianinos rekommenderas; särskildt dess nykonstruerade Resonator-Pianinos (Nord. A.-B., Göt. 4198x4) [2663]

Äkta Menado Java-Kaffe såväl rätt som ängrostadt hos Holmer & Nilson, Malmö. Prof å 1/2 kilo mot efterkraf. (G. T. A. 5109x3) [2868]